UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

DIPLOMSKO DELO

JAKOB TRATAR

Trzin, 2012

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT
Smer študija: Športna vzgoja
Izbirni predmet: Športno treniranje – košarka

ANALIZA IGRANJA TUJCEV V 1. A SLOVENSKI KOŠARKARSKI LIGI IN IZREDNE NATURALIZACIJE KOŠARKARJEV V REPUBLIKI SLOVENIJI

DIPLOMSKO DELO

Mentor: izr. prof. dr. Frane Erčulj

Recenzent: izr. prof. dr. Branko Dežman

Avtor dela: JAKOB TRATAR

Konzultant: doc. dr. Goran Vučković

Trzin, 2012

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju prof. dr. Franetu Erčulju za strokovno pomoč in svetovanje pri izdelavi diplomskega dela. Zahvaljujem se tudi predsedniku Strokovnega sveta Košarkarske zveze Slovenije Tonetu Krumpu ter zaposlenim na Košarkarski zvezi Slovenije za pomoč pri zbiranju podatkov glede analize tujcev, prav tako pa gre zahvala tudi gospe Mojci Maček in gospodu Zoranu Verovniku, ki sta mi pomagala pri zbiranju podatkov glede naturalizacij.
Zahvala gre tudi moji družini in ožjim prijateljem za pomoč pri obdelavi podatkov in podporo pri pisanju naloge.

Ključne besede: tujci, izredna naturalizacija, 1.A slovenska košarkarska liga, slovenska reprezentanca

ANALIZA IGRANJA TUJCEV V 1. A SLOVENSKI KOŠARKARSKI LIGI IN IZREDNE NATURALIZACIJE KOŠARKARJEV V REPUBLIKI SLOVENIJI

Jakob Tratar

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 2012

Športno treniranje, Košarka

Število strani: 75, število slik: 4, število virov: 15

IZVLEČEK

Glavni namen naloge je bil izdelati prvo tovrstno raziskavo v slovenski košarki in pomagati razjasniti pomen, vlogo in potrebo igranja tujcev in naturalizacij v košarki.

Glavni cilj diplomskega dela je poglobljen in sistematičen vpogled v problematiko igranja tujcev v državnem prvenstvu in v slovenski košarki nasploh. Hkrati pa ponuditi slovenski košarkarski stroki in javnosti objektivno analizo vpliva igranja tujcev na razvoj kakovosti slovenske košarke v preteklosti in podati smernice tudi za naprej.

Raziskava je potekala s pomočjo pridobljenih podatkov s stani Košarkarske zveze Slovenije, Ministrstev za notranje zadeve ter šolstvo in šport, ter pridobljene strokovne literature, zakonodaje, pravilnikov, spletnih virov in intervjujev.

Poglavitne ugotovitve raziskave kažejo, da je v zadnjih dveh sezonah zaznati postopni upad tujih igralcev v 1.A slovenski košarkarski ligi. Tuji igralci prihajajo predvsem iz prostora bivše skupne države. Med igralci iz tujine prevladujejo igralci na položaju centra. V povprečju so igralci iz tujine stari 26 let in v povprečju igrajo 40% igralnega časa. Na podlagi izračunanega indeksa učinkovitosti, jih več kot polovica ne spada v rang kakovostnih ali zelo kakovostnih igralcev.

V zadnjih 20 letih je na podlagi nacionalnega interesa pridobilo slovensko državljanstvo 38 košarkarjev, kar predstavlja skoraj tretjino vseh naturalizacij na področju športa. Zastavlja se vprašanje o številčnosti in kakovosti naturaliziranih košarkarjev ter koristnosti inštituta izredne naturalizacije.

Key words: foreigners, exceptional naturalization, 1.A slovenian basketball league, slovenian national team

ANALYSIS OF FOREIGNERS PLAYING IN SLOVENIAN BASKETBALL LEAGUE AND EXCEPTIONAL NATURALIZATIONS OF BASKETBALL PLAYERS IN REPUBLIC OF SLOVENIA

Jakob Tratar

University of Ljubljana, Faculty of sport

Coaching in sport, Basketball

Number of pages: 75, number of pictures: 4, number of sources: 15

EXTRACT

The main purpose of this diploma thesis was to build the first such research in Slovenian basketball and help to clarify the importance and need for naturalization in basketball.
The main aim of the thesis is a thorough and systematic insight into the problems of foreigners playing in the national championship and in general Slovenian basketball. At the same time offer a Slovenian basketball profession and the public an objective analysis of the impact of foreigners playing in the development of quality Slovenian basketball in the past and also to provide guidance for the future.

The research was conducted using the obtained data by the Basketball Federation of Slovenia, the Ministries of Interior and Education and Sport, and lessons literature, laws, regulations, Web resources and interviews.

Principal findings of the study show that in the past two seasons to detect the gradual decline of foreign players in 1.A Slovenian Basketball League. Foreign players come mainly from the former common state space. Among the players from abroad dominate players at the position of the center. On average, the players from abroad are aged 26 and they are playing 40% of game play time. Based on the calculated index utility by more than half of foreign players do not fall within the rang of quality or high quality.
For naturalization athletes dominated basketball, seem to indicate an increasing multiplicity in the granting of citizenship on the basis of national interest. However, it raises the question of the usefulness of playing these.

KAZALO

1 UVOD 9
1.1 Igranje tujih košarkarjev v Sloveniji 10
1.1.1 Igranje otrok tujih državljanov na začasnem delu v Sloveniji 10
1.1.2 Igranje zelo perspektivnih mladih tujih igralcev s posebnim statusom in enoletna pravica nastopanja pod posebnimi okoliščinami 11
1.1.3 Igranje tujih državljanov v članski konkurenci 12
1.2 Registracija tujega igralca 13
1.2.1 Pravica registracije tujca 13
1.2.2 Število registriranih tujih igralcev 13
1.2.3 Pravica nastopanja tujcev na klubskem nivoju 13
1.2.4 Prestopi in posoja tujih igralcev v Republiki Sloveniji 14
1.2.5 Pridobljeno slovensko državljanstvo 14
1.2.6 Zahtevek za registracijo tujega igralca 14
1.2.7 Evidenca tujih igralcev 15
1.2.8 Roki za registracijo tujega igralca 15
1.3 Zakonska ureditev naturalizacij 16
1.3.1 Redna naturalizacija 16
1.3.2 Izredna naturalizacija 18
1.3.3 Uredba o merilih za ugotavljanje nacionalnega interesa pri sprejemu v državljanstvo Republike Slovenije na podlagi 13. člena Zakona o državljanstvu Republike Slovenije 18
1.4 Predpisi mednarodne košarkarske zveze FIBA 20
1.4.1 Splošna načela 20
1.4.2 Dokazilo o narodnosti in državljanstvu 20
1.4.3 Igranje za državno reprezentanco 20
1.4.4 Igralci z dvema ali več državljanstvi 21
1.4.5 Sklepi, odločitve, sankcije, mejni primeri in pritožbe 23
2 METODE DELA 24
3 REZULTATI Z RAZPRAVO 26
3.1 Analiza tujcev v 1. A SKL v sezonah 2003 – 2011 26
3.1.1 Pregled števila košarkarjev iz tujine pred in v izbranem časovnem obdobju 26
3.1.2 Nacionalnost igralcev iz tujine 32

3.1.3 Struktura po igralnih mestih igralcev iz tujine 35
3.1.4 Starostna struktura igralcev iz tujine 36
3.1.5 Igralni čas igralcev iz tujine 37
3.1.6 Kakovost in uspešnost igralcev iz tujine 41
3.1.7 Vpliv igralcev iz tujine na tekmovalno uspešnost ekip 49
3.2 Mnenja stroke o problematiki tujcev v slovenski košarkarski ligi 54
3.2.1 Omejitev števila tujcev v članskih ekipah najkakovostnejših tekmovanj v evropskih državah 54
3.2.2 Ugotovitve in zaključki Strokovnega sveta KZS 55
3.2.3 Izjave priznanih domačih in tujih strokovnjakov o tej tematiki 57
3.3 Bosmanovo pravilo 59
3.4 Naturalizacija športnikov v Sloveniji 60
3.4.1 Pridobljena državljanstva od osamosvojitve (25.6.1991) pa do 31.12.2011 61
3.4.2 Število izdanih soglasij za izredno naturalizacijo v košarki v obdobju 1992-2011 62
3.4.3 Polemika izrednih naturalizacij v slovenski košarki 64
3.5 Mnenja domačih in tujih strokovnjakov o naturalizaciji športnikov 66
4 SKLEP 68
5 VIRI 71
6 PRILOGE 73
PRILOGA 1: Naturaliziranci bivše Jugoslavije 73
PRILOGA 2: Arriel McDonald v dresu slovenske reprezentance 74
PRILOGA 3: Emir Preldžić v dresu slovenske in turške reprezentance 75

1 UVOD

V slovenski košarki se že dalj časa zastavlja vprašanje povezano z igranjem oziroma nastopanjem tujih košarkarjev v državnih tekmovanjih. Sprva je bilo to vprašanje vezano predvsem na formalne pogoje in pravico nastopanja za slovenske ekipe, po ureditvi te problematike in vstopu Slovenije v EU pa so v ospredje stopila druga vprašanja kot npr. kolikšen obseg tujih košarkarjev je še dopusten ali optimalen ter kolikšen je vpliv igranja tujcev oz. naturaliziranih košarkarjev na slovensko klubsko in reprezentančno košarko, mednarodno primerljivost, uveljavitev in uspešnost domačih mladih igralcev.

Zakon o državljanstvu Republike Slovenije predvideva, da je možno priti do slovenskega državljanstva z naturalizacijo tudi na področju športa. Podobna ureditev velja tudi v drugih državah, čeprav se verjetno v vseh športno razvitih državah pojavljajo tudi polemike o smotrnosti in koristnosti o omejitvi števila tujcev glede na njihovo nacionalnost in o naturalizaciji športnikov. Nekateri menijo, da škodujejo domačim, predvsem mladim športnikom in njihovemu napredku. Postopek, kako priti do slovenskega državljanstva je jasno zapisan v 13. členu Zakona o državljanstvu Republike Slovenije in rečemo lahko, da ni pretirano težko priti do slovenskega potnega lista, če si športnik.

Vprašanje pa je, če tovrstna pridobitev slovenskega državljanstva res koristi državi in športni panogi, kot je sicer navedeno v zakonu, oziroma ali je ta koristna v vseh pogledih. To je problem, ki ga obravnavamo v diplomski nalogi. Ugotavljali bomo število tujih košarkarjev v izbranem obdobju, njihov izvor, starostno strukturo in igralna mesta, ter ugotavljali kakovost in uspešnost tujcev v slovenski košarki ter njihov prispevek k uspešnosti ekip, za katere so nastopali v izbranem obdobju. V drugem delu naloge pa se bomo osredotočili na problematiko izrednih naturalizacij v slovenski košarki in pozitivne ter negativne učinke le te na vzgojo in razvoj slovenskih košarkarjev.

1.1 Igranje tujih košarkarjev v Sloveniji

Glede na predpise, ki jih opredeljuje Registracijski pravilnik Košarkarske zveze Slovenije (2011), igranje tujih državljanov oziroma košarkarjev v Sloveniji lahko delimo na:

- igranje otrok tujih državljanov na začasnem delu v Sloveniji,
- igranje zelo perspektivnih mladih tujih igralcev s posebnim statusom in
- igranje tujih državljanov v članski konkurenci.

Največ pozornosti v diplomskem delu je namenjeno zadnji skupini košarkarjev, torej igranju tujih državljanov v najkakovostnejšem članskem tekmovanju v Sloveniji ter njihovi analizi, dotaknili pa se bomo tudi prvih dveh skupin, pri čemer bomo več pozornosti namenili mladim tujim košarkarjev s posebnim statusom.

1.1.1 Igranje otrok tujih državljanov na začasnem delu v Sloveniji

V skladu z Registracijskim pravilnikom Košarkarske zveze Slovenije (2011), v nadaljevanju: KZS, lahko v Sloveniji igrajo otroci tujih državljanov, ki so na začasnem delu v Sloveniji. Ti lahko nastopajo samo za ekipe, ki igrajo v tekmovanjih mlajših starostnih kategorij (pionirji, kadeti, mladinci in mlajši člani do 20 let) in to pod naslednjimi pogoji:
- če imajo starši bivalno in delovno dovoljenje;
- če otrok redno obiskuje osnovno, srednjo šolo ali fakulteto v Sloveniji in ni starejši od 18 let.

1.1.2 Igranje zelo perspektivnih mladih tujih igralcev s posebnim statusom in enoletna pravica nastopanja pod posebnimi okoliščinami

V skladu z Registracijski pravilnikom KZS (2011) lahko v Sloveniji igrajo zelo perspektivni mladi tuji igralci s posebnim statusom. Osnovni pogoji za pridobitev posebnega statusa za zelo perspektivne tuje igralce so:

- da ima igralec veljavno košarkarsko izpisnico oz. listino o čistosti;
- da košarkarsko društvo zanj vloži prošnjo za pridobitev slovenskega državljanstva; v soglasju s starši;
- da ima košarkarski klub oziroma društvo v redno tekmovanje vključeno pionirsko, kadetsko in mladinsko ekipo;
- da bo igralec v bližnji prihodnosti zanimiv za slovenske reprezentance in ni starejši od 18 let, razen v izjemnih primerih (oceno perspektivnosti za prvo sezono nastopanja v Sloveniji da njegov trener, za naslednje pa strokovni svet KZS).

Pozitivno ocenjen tuj igralec dobi poseben status in s tem enoletno licenco za nastopanje v ustreznih tekmovanjih mlajših starostnih kategorij. Licenco izda registracijska komisija KZS po sklepu izvršnega odbora KZS.

Igralci s posebnim statusom lahko nastopajo za članske ekipe društev, ki drugače ne morejo igrati s tujci. Igralci s posebnim statusom se morajo udeležiti vseh dejavnosti KZS na katere so poklicani in na katerih se spremlja njihov razvoj. Kriteriji za oceno perspektivnosti so enaki kot pri prvi oceni, le da je upoštevan tudi razvoj igralca v eni sezoni. Če strokovni svet oceni, da je igralec zadovoljil kriterije, lahko ponovno dobi enoletno licenco in z njo povezan posebni status.

V vseh ostalih pogojih so igralci s posebnim statusom izenačeni z ostalimi (slovenskimi) igralci. Vsaka ekipa oziroma klub v posamezni starostni kategoriji ima lahko največ dva igralca s posebnim statusom. Igralec s podeljenim posebnim statusom ne more pridobiti pravice nastopa v ekipah mlajših starostnih kategorij drugega kluba kot posojen igralec, lahko pa dobi pravico nastopa v članski ekipi drugega kluba kot posojen igralec.

1.1.3 Igranje tujih državljanov v članski konkurenci

Igranje tujih državljanov v članski konkurenci opredeljuje Registracijski pravilnik Košarkarske zveze Slovenije (2011).

1.2 Registracija tujega igralca

1.2.1 Pravica registracije tujca

Tuje igralce članske kategorije lahko za eno tekmovalno sezono registrirajo:
- klubi, člani 1.A moške SKL;
- klubi, člani 1. ženske SKL;
- klubi, člani 2. SKL za tisti del državnega prvenstva, v katerem se srečajo s klubi 1. A SKL in
- klubi, člani 3. in 4. SKL, pod posebnimi pogoji (veljavna pogodba o zaposlitvi, delavno dovoljenje, potrdilo o šolanju ali potrdilo o urejenem prebivališču v Sloveniji).

1.2.2 Število registriranih tujih igralcev

Vsak klub 1. A moške in 1. ženske SKL ima lahko registriranih in podeljenih pravic nastopa za neomejeno število tujih igralcev v posamezni tekmovalni sezoni.

1.2.3 Pravica nastopanja tujcev na klubskem nivoju

Za vsak klub 1.A moške SKL mora na vsaki tekmi nastopiti najmanj 7 igralcev s slovenskim državljanstvom, 5 pa je lahko tujcev. V kolikor na tekmi nastopi 10 igralcev, mora biti v ekipi 7 igralcev s slovenskim državljanstvom in 3 tujci.
Za vsak klub 1. ženske SKL mora na vsaki tekmi nastopiti najmanj 9 igralk s slovenskim državljanstvom, 3 pa so lahko tujke. V kolikor na tekmi nastopi 10 igralk, mora biti v ekipi 9 igralk s slovenskim državljanstvom in 1 tujka.

1.2.4 Prestopi in posoja tujih igralcev v Republiki Sloveniji

Tuji igralci lahko v eni tekmovalni sezoni pridobijo pravico nastopa le za en klub v Sloveniji. Posoja tujih igralcev drugemu klubu je dovoljena za eno tekmovalno sezono, brez pravice nastopa za matični klub.

1.2.5 Pridobljeno slovensko državljanstvo

Tuj igralec, ki med tekmovalno sezono pridobi slovensko državljanstvo, se lahko registrira kot slovenski državljan v času prestopnega roka za klub, ki vloži zahtevek za registracijo.

1.2.6 Zahtevek za registracijo tujega igralca

Zahtevek za registracijo tujega igralca predloži klub, za katerega se igralec registrira.
Zahtevku je potrebno predložiti naslednje dokumente:
- kopijo potnega lista;
- izjavo odgovorne osebe kluba, da bo klub poskrbel za pridobitev delovnega in bivalnega dovoljenja za igralca;
- potrdilo o prejemu vloge za izdajo delovnega dovoljenja Zavoda republike Slovenije za zaposlovanje;
- fotografijo v elektronski obliki.

Po prejemu listine o čistosti oz. košarkarske izpisnice– LofC[1] tuje košarkarske zveze in potrebne dokumentacije, je Registracijska komisija KZS dolžna registrirati igralca in potrditi pravico nastopa v roku 72 ur za klub, ki je zaprosil za pridobitev LofC.

[1] LofC (ang. letter of clearence = slov. listina o čistosti oz. izpisnica)

Igralci oz. igralke, ki še niso nikoli igrali za katerikoli klub pod okriljem FIBA ne potrebujejo LofC. Za njihovo registracijo, pa je dovolj samoizjava, kot jo predpisujejo pravila FIBA.

1.2.7 Evidenca tujih igralcev

Registracijska komisija vodi knjigo registriranih tujih igralcev v Republiki Sloveniji.

1.2.8 Roki za registracijo tujega igralca

V Registracijskem pravilniku KZS (2011) je zapisano, da vsak klub 1.A moške in 1. ženske SKL lahko vloži zahtevek za registracijo tujega igralca do 15. marca vsakega leta.
Vsak klub 2. SKL lahko za sodelovanje v tekmovanju za uvrstitev v 1. A SKL vloži zahtevek za registracijo tujega igralca do 15. marca vsakega leta, registracija igralca se opravi in izda pravica nastopa takšnemu igralcu pred začetkom te stopnje tekmovanja.

1.3 Zakonska ureditev naturalizacij

1.3.1 Redna naturalizacija

Zupan (2011) navaja, da je od osamosvojitve pa do konca novembra letos, 213.381 oseb dobilo slovensko državljanstvo. Velika večina je ob osamosvojitvi živela v Sloveniji, vendar so bili državljani nekdanjih jugoslovanskih republik in so zaprosili za slovensko državljanstvo. Z redno naturalizacijo je slovensko državljanstvo dobilo 31.590, z izredno pa 7292 ljudi.

Slovenska zakonodaja v okviru pridobitve državljanstva loči redno naturalizacijo, ki predvideva 10-letno dobo življenja tujca v Sloveniji, ter naturalizacijo z olajšavami, ki predvideva krajšo dobo dejanskega življenja v Sloveniji in omogoča pridobitev državljanstva pod lažjimi pogoji le določenim kategorijam tujcev: če je prosilec poročen s slovenskim državljanom, če je izgubil slovensko državljanstvo na podlagi odpusta ali odreka, če je slovenski izseljenec ali njegov potomec, če je brez državljanstva, če je begunec, če je v Sloveniji obiskoval in uspešno zaključil najmanj visokošolski študij, če je rojen v Sloveniji in živi v Sloveniji od rojstva, če je mladoleten in živi v Sloveniji.

Oseba, ki živi v Sloveniji 10 let, mora biti polnoletna in se mora odreči dosedanjemu državljanstvu. Imeti mora status tujca in sredstva za preživljanje, obvladati mora slovenski jezik za osnovno sporazumevanje. Prav tako je ne sme bremeniti obsodba za hujše kaznivo dejanje, ne sme predstavljati nevarnosti za javni red, varnost ali obrambo države. Imeti mora poravnane davčne obveznosti in izjaviti, da bo spoštovala svobodni demokratični slovenski ustavni red.

Oseba, ki je poročena s slovenskim državljanom najmanj tri leta in živi v Sloveniji neprekinjeno vsaj leto dni pred vložitvijo prošnje, lahko vloži vlogo za državljanstvo pod istimi pogoji. Podobno tudi drugi, pri čemer se razlikuje pogoj za dolžino bivanja v Sloveniji. Prav tako ni nujno, da se vsi odrečejo staremu državljanstvu.

S podpisom na vlogi za sprejem v slovensko državljanstvo prosilec potrdi, da se je za pridobitev slovenskega državljanstva odločil prostovoljno.

Država po prostem preudarku odloči, ali bo podelila državljanstvo ali ne. Sprejem v državljanstvo tako ni pravica, ampak možnost, če posameznik izkaže izpolnjevanje vseh predpisanih pogojev, pri odločitvi pa država upošteva tudi javni, nacionalni interes, ki je pred interesom posameznika.

Mladoletniki v državljanstvu delijo usodo staršev. Samostojno ne morejo pridobiti slovenskega državljanstva, temveč samo skupaj s starši ali z enim od staršev. Pri njihovi naturalizaciji ni avtomatizma – tudi če oba starša pridobita slovensko državljanstvo, ga njun otrok ne pridobi, če tudi zanj ne vložita prošnje. Za mladoletnike voljo izražajo njihovi zakoniti zastopniki, če pa je otrok star več kot 14 let, se zahteva za pridobitev državljanstva tudi njegova privolitev.

1.3.2 Izredna naturalizacija

Poleg redne je tudi izredna naturalizacija, ki omogoča pridobitev slovenskega državljanstva v primeru obstoja državne koristi na določenem področju družbenega življenja, če koristi državi zaradi znanstvenih, gospodarskih, kulturnih, nacionalnih ali podobnih razlogov. Predvideva enoletno dobo življenja v Sloveniji in omogoča pridobitev državljanstva pod lažjimi pogoji, med drugim tujcu dopušča tudi ohranitev dosedanjega državljanstva.

Izredna naturalizacija je mogoča le za polnoletne osebe, za katere obstaja korist države, ne pa za njihove zakonce in otroke. Ali je nacionalni interes za podelitev državljanstva, ugotovi vlada po mnenju resornega organa (Zupan, 2011).

1.3.3 Uredba o merilih za ugotavljanje nacionalnega interesa pri sprejemu v državljanstvo Republike Slovenije na podlagi 13. člena Zakona o državljanstvu Republike Slovenije

Vlada Republike Slovenije je na 84. redni seji dne 27. 5. 2010 določila neuradno prečiščeno besedilo Uredbe o merilih za ugotavljanje nacionalnega interesa pri sprejemu v državljanstvo Republike Slovenije na podlagi 13. člena Zakona o državljanstvu Republike Slovenije, ki obsega:

- Uredbo o merilih za ugotavljanje nacionalnega interesa pri sprejemu v državljanstvo Republike Slovenije na podlagi 13. člena Zakona o državljanstvu Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 41/07) in
- Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o merilih za ugotavljanje nacionalnega interesa pri sprejemu v državljanstvo Republike Slovenije na podlagi 13. člena Zakona o državljanstvu Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 45/10).

Pri oblikovanju mnenja o obstoju koristi države zaradi razlogov na področju športa je ministrstvo, pristojno za šport, vezano na eno od naslednjih meril:

-da oseba kot športnik dosega kakovostno raven športnikov članov državne reprezentance v določeni športni panogi in da ima nedvoumen interes za nastopanje v državni reprezentanci Republike Slovenije ali
-da je na podlagi kakovosti dosedanjega dela in rezultatov dela strokovnega delavca na področju športa mogoče pričakovati dvig kakovosti posamezne športne panoge ali strokovnega dela, pomembnega za slovenski šport, ter da ima strokovni delavec nedvoumen interes za strokovno delovanje na področju športa v Republiki Sloveniji (ZDRS, 2007).

1.4 Predpisi mednarodne košarkarske zveze FIBA

Kot je zapisano v Internih predpisih mednarodne košarkarske zveze FIBA (2010), se predpisi FIBA navezujejo na upravičenost igranja na tekmovanjih pod okriljem mednarodne košarkarske zveze, v nadaljevanju: FIBA, na izpolnjevanje pogojev in na nacionalni status igralcev.

1.4.1 Splošna načela

Ti Interni predpisi FIBA (2010) veljajo za vsa tekmovanja pod okriljem FIBA. Veljajo tako za nacionalni klubski nivo kot za mednarodni klubski nivo. Ti predpisi veljajo za oba spola.
Če je potrebno iz razloga mednarodnega prava, so FIBA območja pooblaščena sestaviti specifična pravila oziroma predpise uporabne za klubska tekmovanja v vprašljivem območju.
Taki predpisi so predmet predhodnega soglasja centralnega FIBA odobri pred začetkom njihovega izvajanja.

1.4.2 Dokazilo o narodnosti in državljanstvu

V Internih predpisih FIBA (2010) je zapisano, da lahko mednarodna košarkarska zveza zahteva zagotovitev verodostojnosti državljanstva ali državljanstev za kateregakoli igralca, ki se ji zdi to primerno.
Državljanstvo samo ne predstavlja zadostne garancije za igranje za državno reprezentanco.

1.4.3 Igranje za državno reprezentanco

Da bi igralec igral za izbrano državno reprezentanco, mora biti igralec državljan izbrane države in izpolnjevati določila, ki so zapisana v splošnih pogojih Internih predpisov FIBA (2010).

To so spoštovanje kodeks ravnanja in fair play-a (športna, moralna in etična načela), vzdržati se jemanja nedovoljenih substanc v skladu z Mednarodnim olimpijskem komitejem in Svetovno protidopinško agencijo in brezpogojno sodelovanje z zadnje omenjeno organizacijo na testiranjih, ki se zavzema za športno tekmovanje brez dopinga.

1.4.4 Igralci z dvema ali več državljanstvi

Vsak igralec z dvema ali več državljanstvi, pridobljenimi z rojstvom ali z naturalizacijo, se lahko odloči, ne glede na starost, za katero izbrano reprezentanco želi igrati.
Vsaka taka odločitev mora biti zapisana v izjavi, ti. deklaraciji FIBA. Ta določba velja tudi za vsakega igralca, ki je pridobil državljanstvo ali pa ima pravico pridobiti drugo državljanstvo, ampak ne zahteva te pravice do določenega časa v prihodnosti.
Kakorkoli že, če je igralec z dvema ali več državljanstvi vpoklican v reprezentanco s strani nacionalne košarkarske zveze po dopolnjenem 18 letu starosti, je dolžan izbrati, za katero reprezentanco/državo želi igrati.

Če se je odločil da zoži reprezentančni izbor, lahko igralec izbere samo reprezentanco druge države / eno od drugih držav, razen če izjavi, v pisni obliki, v petnajstih (15) dneh od prejema poziva, da je izbral državo, ki ga je pozvala prva.

Vsak igralec, ki je igral v uradnem tekmovanju FIBA za državno reprezentanco za katero je bil upravičen igranja, se šteje, da je izbral reprezentanco te države, razen v primerih iz členov 23 in 34 (v nadaljevanju).
Igralec, ki je prestopil kot mlad igralec v skladu z 52.členom tega internega FIBA predpisa, ne sme izbrati nobene državne reprezentance, dokler ne doseže 21. leta starosti, razen reprezentance države, iz katere so ga premestili.

Reprezentanca, ki sodeluje v tekmovanju FIBA ima lahko le enega igralca v svoji ekipi, ki je regularno pridobil državljanstvo te države, z naturalizacijo ali na kakršen koli drug način, po dopolnjenem šestnajstem letu.

Za namene prej navedenega in v primeru dvoma, za vsakega igralca, ki trdi da je regularno pridobil državljanstvo, preden je dopolnil šestnajst let, brez predložitve ustreznega potnega lista z datumom izdaje pred igralčevim šestnajstim rojstnim dnem, se zahteva odločitev, ki jo potrjuje Generalni sekretariat mednarodne organizacije FIBA.

Pri sprejemanju te odločitve, generalni sekretar upošteva naslednja merila:
- število let, preživetih v državi, za katero reprezentanco igralec želi igrati,
- število sezon, v katerih je igralec sodeloval v domačem tekmovanju v državi reprezentance, za katero želi igrati,
- katera koli druga merila, ki so lahko pomembna za nacionalno ekipo, za katero želi igrati.

Igralec, ki je igral v uradnem tekmovanju FIBA, pred sedemnajstim rojstnim dnem, lahko igra za reprezentanco druge države, če se obe ravni nacionalnih zvez strinjata.
Ob odsotnosti sporazuma, končno odločitev določi Generalni sekretariat mednarodne košarkarske organizacije FIBA.

Igralec, ki je igral v glavnem uradnem tekmovanju FIBA po tem, ko je dopolnil svoj sedemnajsti rojstni dan, ne sme igrati za reprezentanco druge države. Vendar pa v izjemnih okoliščinah lahko generalni sekretar dovoli takemu igralcu, da igra za reprezentanco svoje države od koder izvira, če je upravičen do igranja za takšno državo in če je to v interesu razvoja košarke v tej državi.

Upravno takso, ki je zapisana v aktu Internih predpisov (členu 305) in je določena od generalnega sekretarja, je treba plačati FIBA-i.

Za vsakega igralca, ki ima dva ali več regularnih državljanstev po rojstvu ali z naturalizacijo, mora nacionalni član federacije, za katerega državo igralec želi igrati, pridobiti pisni certifikat od nacionalne panožne (košarkarske) zveze, ki ustreza igralcu dvojnega državljanstva, v katerem je navedeno, da ni sodeloval v glavnem uradnem tekmovanju FIBA kot član druge reprezentance. Če zahteva za to certificiranje ostane brez odgovora, se lahko izda začasno »FIBA dovoljenje« za nacionalne zveze, članice, ki vloži zahtevo. Po preteku enega leta to dovoljenje dokončno velja.

1.4.5 Sklepi, odločitve, sankcije, mejni primeri in pritožbe

Vse odločitve glede upravičenosti, izpolnjevanja pogojev in primernosti igranja za državno reprezentanco ter nacionalnega statusa igralcev vodi FIBA pravna komisija, v skladu z internim pravilnikom, ki deluje prek generalnega sekretarja.
Tudi sankcije se izvršujejo v skladu s pravilnikom o sankcijah in preko institucije generalnega sekretariata FIBA.

Odločitve o mejni primerih so v pristojnosti generalnega sekretarja v posvetovanju s predsednikom Evropske komisije FIBA Legal. Enako velja tudi v zvezi z begunci, ki uživajo pravice do azila in razseljenih oseb (konvencije Združenih Narodov). V nekaterih primerih se lahko FIBA državljanstvo odobri igralcu.

Pritožbe zoper odločitve na podlagi predhodnih določb, se predložijo na FIBA Pritožbe.
Za javne obravnave, organizirane v skladu z Internimi predpisi (2010), ki vključujejo države, zveze, klube in igralce, je FIBA pooblaščena, da z organizacijo teh zaslišanj stranke plačujejo organizaciji FIBA razumne administrativne stroške.

2 METODE DELA

V analizo igranja tujcev so bili vključeni vsi igralci iz tujine oz. vsi košarkarji s statusom tujca, ki so v tekmovalnih sezonah od leta 2003 do leta 2011 imeli pravico nastopanja za moške članske ekipe klubov v 1. slovenski košarkarski ligi oz 1.A SKL ter so zaigrali vsaj na eni uradni tekmi, v najkakovostnejšem nacionalnem košarkarskem tekmovanju v Sloveniji, to je 1. A SKL.

V analizo izrednih naturalizacij košarkarjev v Republiki Sloveniji pa so bili zajeti vsi tuji športniki, ki so v obdobju od osamosvojitve Slovenije, dne 25. junija 1991, pa do 31.decembra 2011, pridobili slovensko državljanstvo iz nacionalnega interesa na področju športa, konkretneje iz nacionalnega interesa na področju košarke.

V analizo smo zajeli vse tekme lige v izbranem obdobju, vključno z zadnjimi krogi lige za prvaka in lige za obstanek.

Najpomembnejše spremenljivke, ki smo jih uporabili v nalogi, so bile:

- število vseh tujcev v izbranih košarkarskih sezonah,
- starost tujcev v izbranih košarkarskih sezonah,
- njihov izvor oz. državljanstvo,
- klub za katerega so nastopali v izbranih košarkarskih sezonah,
- igralna mesta igralcev iz tujine,
- število odigranih tekem in igralni čas igralcev iz tujine ter
- igralna uspešnost kluba za katerega so nastopali v izbrani košarkarski sezoni in njihova individualna kakovost glede na izmerjen indeks učinkovitosti v izbranih košarkarskih sezonah.

Kakovost in uspešnost tujih košarkarjev smo ugotavljali s pomočjo uradne statistike tekem, objavljene na spletnih straneh KZS. Na osnovi teh podatkov smo za vse izbrane igralce izračunali koeficient učinkovitosti (EFF), ki upošteva vse statistične parametre za posameznega igralca, ki so v statistični preglednici uradne statistike KZS, po naslednji formuli[2]:

PT+RT+AS+ST+BS-TO-(P3A-P3M)-(P2A-P2M)-(P1A-P1M).

Podatke, ki smo jih analizirali v prvem delu naloge (analiza igranja tujih košarkarjev) smo pridobili s pomočjo registracijske komisije Košarkarske zveze Slovenije, ki vodi knjigo vseh registriranih tujih igralcev, košarkarjev v Republiki Sloveniji. Podatke, ki smo jih analizirali v drugem delu naloge (analiza izrednih naturalizacij) pa smo pridobili s pomočjo Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije, točneje Direktorata za upravne in notranje zadeve in Ministrstva za šolstvo in šport Republike Slovenije.

Podatke smo uredili in obdelali s pomočjo računalniškega programa Microsoft Excel 2010 in IBM SPSS Statistisc (verzija 19).

V nalogi smo skušali pridobiti, interpretirati in analizirati vso možno dostopno literaturo, zakonodajo, pravilnike ter informacije in mnenja strokovnjakov, pridobljena s pomočjo ustnih virov in intervjujev s svetovnega spleta.

[2] Legenda sklepnih akcij:
PT – točke, RT – skoki, AS – podaje, ST – ukradene žoge, BS – blokade, TO – izgubljene žoge, P3A – število vrženih metov za tri točke, P3M - število zadetih metov za tri točke,
P2A – število vrženih metov za dve točki, P2M – število zadetih metov za dve točki,
P1A – število vrženih metov za eno točko in P1M – število zadetih metov za eno točko.

3 REZULTATI Z RAZPRAVO

Rezultati raziskave oz. analize so predstavljeni s pomočjo tabel in grafov, ki omogočajo bralcu lažjo predstavo. V razpravo smo vključili tudi tekstovno interpretacijo ter mnenja stroke s področja obravnavane problematike.

3.1 Analiza tujcev v 1. A SKL v sezonah 2003 – 2011

3.1.1 Pregled števila košarkarjev iz tujine pred in v izbranem časovnem obdobju

Pred analizo košarkarjev iz tujine v izbranem obdobju pa je treba pogledati, kaj se je dogajalo s številom tujcev v slovenski košarki pred tem.

Tabela 1
Število tujih igralcev in igralk v obdobju 1995 – 2002

Sezona	1.A SKL	1.B SKL	Skupno število tujcev	Ženske v 1. SKL
1995/96	26	11	37	6
1996/97	23	12	35	7
1997/98	24	1.B in II. SKL 4 s pos. stat.	28	5
1998/99	37	5 s pos. stat.	42	9
1999/00	42	3 s pos. stat.	45	13
2000/01	58	6 s pos. stat.	64	6
2001/02	84 tuj. in 11natur. = 95	13 s pos.statusom	107	12

Tabela 1 prikazuje trend povečevanja števila tujih košarkarjev in košarkaric v Sloveniji. Podatki so zajeti iz Smernic razvoja košarke v Sloveniji (Dežman in sod. 2003). Takrat je bilo ugotovljeno, da za slovenske klube ne prihajajo igrati najkakovostnejši tuji košarkarji, temveč manj kakovostni, ki zasedajo mesta slovenskim perspektivnim igralcem in igralkam.

Iz podatkov je razvidno, da po sklepu skupščine iz leta 2001, lahko igra v slovenskih klubih neomejeno število tujcev v 1. A moški SKL in 1. ženski SKL. Število igralcev in igralk iz tujine je po tem obdobju (po sezoni 2000/01) prvič preseglo število 100, v slovenskih košarkarskih klubih.

Tabela 2

Število tujcev po sezonah in klubih 1. A SKL v izbranem obdobju analize (2003-2011)

Klubi \ Sezone	**2003/ 2004**	**2004/ 2005**	**2005/ 2006**	**2006/ 2007**	**2007/ 2008**	**2008/ 2009**	**2009/ 2010**	**2010 2011**	**Skupna vsota**
Elektra Šoštanj	2	1	2	3	3	6	4	2	**23**
Helios Domžale	3	4	6	2	5	4	5	3	**32**
Hopsi Polzela	2				1	5	4	4	**16**
Koper	2	2	4	6	4	2	4		**24**
Krka Novo mesto	8	6	2	2	5	7	6	3	**39**
Maribor		2						1	**3**
Nova Gorica						3			**3**
Parklji Ljubljana							1		**1**
Postojna	3		4	5		4			**16**
Rogla Zreče	1	1	2		2				**6**
Sežana	5	1	2	3	4				**15**
Slovan	2	3	5	6	8	4	1	1	**30**
Šenčur Kranj							5		**5**
Šentjur	2	3	2	2	5	5	2	3	**24**
TCG Škofja Loka			1	1	2	2	1	2	**9**
Triglav Kranj	1	2		2					**5**
Union Olimpija	6	7	10	4	4	8	7	7	**53**
Zagorje	2			2	5	6	4		**19**
Zlatorog Laško	3	6	7	6	6	4	4	3	**39**
Skupna vsota	**42**	**38**	**47**	**44**	**54**	**60**	**48**	**29**	**362**

Tabela 2 prikazuje število tujcev, ki so zastopali barve različnih klubov v 1.A slovenski košarkarski ligi po letu 2002.

V analizo so zajeti vsi igralci (tujci), ki so imeli v izbranem obdobju pravico nastopanja v 1.A SKL in so odigrali vsaj eno uradno tekmo v tem tekmovanju.

Graf 1

Število klubov s tujci v izbranem obdobju (2003-2011)

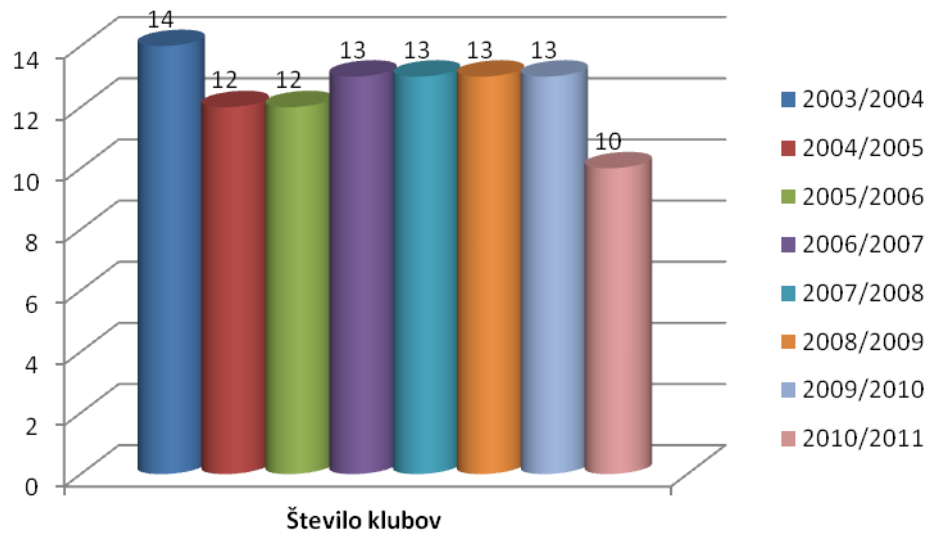

Graf 1 prikazuje, da so vsi slovenski prvoligaški klubi v izbranem obdobju nastopali vsaj z enim tujcem ali več, razen v zadnji (sezona 2010/11; nastopalo 11 ekip v DP), ko je brez tujca nastopala ekipa Parkljev iz Ljubljane.

Tabela 3

Število igralnih sezon klubov v 1.A SKL v izbranem obdobju (2003-2011)

Klub	**Št. igralnih sezon**
Elektra Šoštanj	8
Helios Domžale	8
Krka Novo mesto	8
Slovan	8
Šentjur	8
Union Olimpija	8
Zlatorog Laško	8
Koper	7
TCG Škofja Loka	6
Hopsi Polzela	5
Sežana	5
Zagorje	5
Postojna	4
Rogla Zreče	4
Triglav Kranj	3
Maribor	2
Nova Gorica	1
Parklji Ljubljana	1
Šenčur Kranj	1

Tabela 3 prikazuje izbrano obdobje osmih sezon, ko si je status prvoligaša izmenjalo 19 klubov. Samo 7 klubov (Elektra, Helios, Krka, Slovan, Šentjur, Olimpija in Laško) je v 1.A slovenski košarkarski ligi igralo vseh 8 sezon.

Graf 2

Število igralcev iz tujine po sezonah

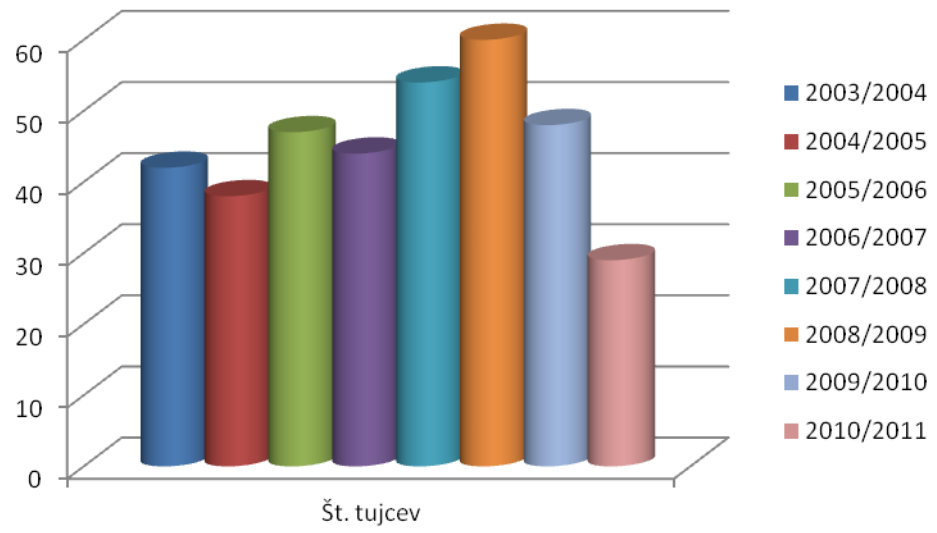

Graf 2 prikazuje postopno naraščanje števila tujcev do sezone 2008/2009 v 1.A SKL, nato pa je sledil padec v naslednjih dveh sezonah.

Iz Tabele 2 in Grafa 2 je razvidno, da je prav v lanski sezoni nastopalo najmanjše število tujcev v izbranem obdobju, kar lahko pripišemo poleg omejevanja števila tujcev s strani Registracijskega pravilnika KZS, tudi krizi na finančnih trgih pri nas in po svetu, se pravi ekonomski moči klubov.

3.1.2 Nacionalnost igralcev iz tujine[3]

Graf 3

Število tujcev glede na nacionalnost v izbranem obdobju (2003-2011)

Države z več kot 30 tujci v izbranem obdobju

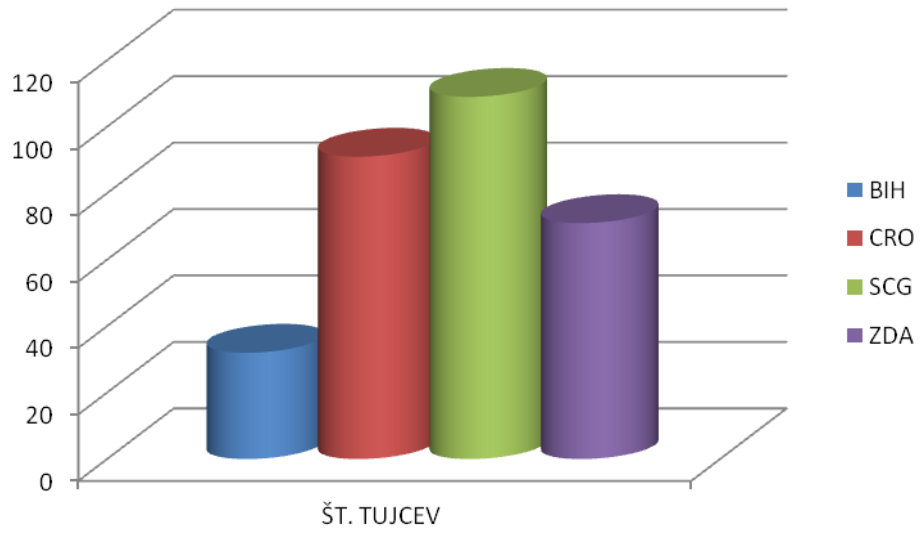

[3] legenda:
(BIH – Bosna in Hercegovina, BLR – Belorusija, CAN – Kanada, CRO – Hrvaška, CZE – Češka, FIN – Finska, GEO – Gruzija, HUN – Madžarska, IZR – Izrael, KAM – Kamerun, LAT – Latvija, LIT – Litva, MKD – Makedonija, NIG – Nigerija, POL – Poljska, PUE – Portoriko, SCG – Srbija in Črna gora /op.do leta 2006 nato SRB/ČGR, SWE – Švedska, TRI – Trinidad in Tobago, UKR – Ukrajina, UZB – Uzbekistan, ZDA – Združene države Amerike)

Države z manj kot 30 tujci v izbranem obdobju

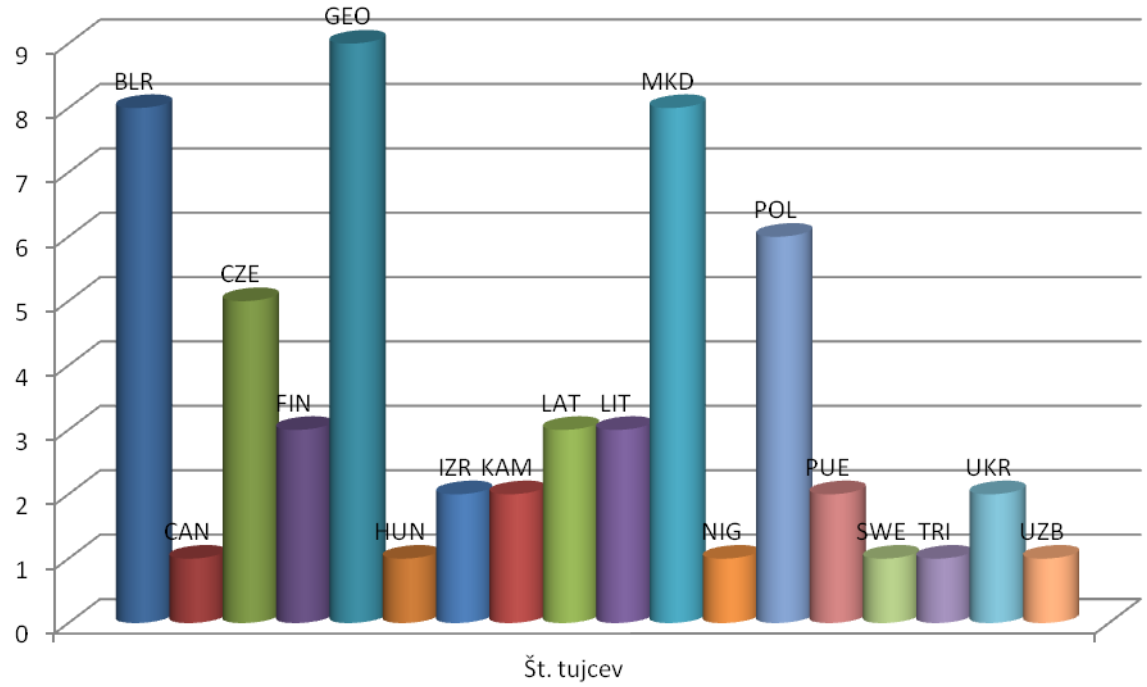

Graf 4

Delež tujcev po kontinentih oziroma regijah v izbranem obdobju (2003-2011)

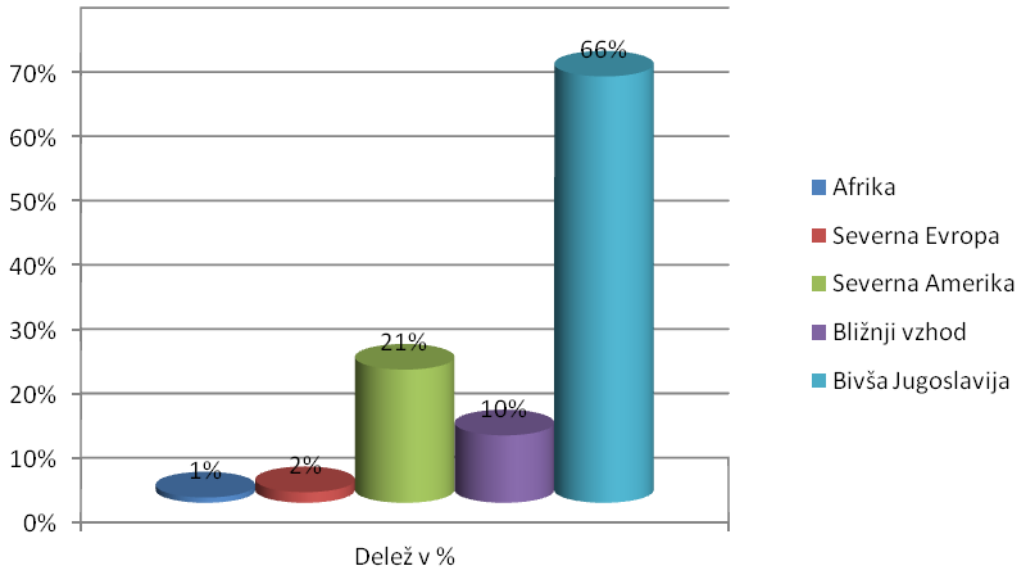

Iz grafov 3 in 4 se vidi izrazita usmerjenost nabora tujih igralcev, s področja bivše skupne države (Jugoslavije), v manjšem deležu pa košarkarjev, ki prihajajo iz Severne Amerike (predvsem ZDA) in Vzhodne Evrope. Tu spet lahko ocenimo, da gre za ekonomski dejavnik, čeprav nimamo objektivnega podatka, kajti igralci iz zahodne Evrope so slovenskih klubom finančno nedosegljivi.

3.1.3 Struktura po igralnih mestih igralcev iz tujine

Graf 5

Število tujcev glede na igralna mesta v izbranem obdobju (2003-2011)

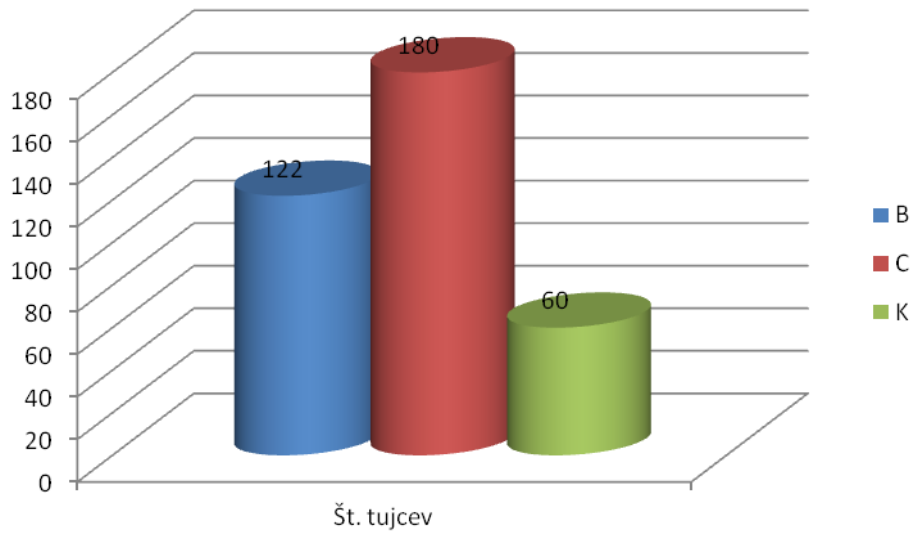

legenda: B – branilec, C – center, K - krilo

Graf 5 prikaže, da med tujci močno prevladujejo košarkarji na igralnem mestu centra, sledijo jim branilci, daleč najmanj pa je krilnih igralcev.

Glede na manjše število visokoraslih slovenskih košarkarjev je tak podatek razumljiv in pričakovan, medtem ko bi pri branilcih in krilih pričakovali obrnjeno sliko.

3.1.4 Starostna struktura igralcev iz tujine

Tabela 4

Število tujcev po starosti v izbranem obdobju (2003-2011)

Starost v letih	**16-20**	**21-25**	**26-30**	**31-35**	**35-40**	**nad 40**	**Skupna vsota**
Št. Tujcev	38	144	140	28	9	3	**362**
% delež tujcev	**10,50%**	**39,78%**	**38,67%**	**7,73%**	**2,49%**	**0,83%**	**100,00%**

Tabela 4 nam pove, da povprečna starost tujca v prvoligaških ekipah v izbranem obdobju znaša 26,3 let.

Graf 6

Delež tujcev po starosti v izbranem obdobju

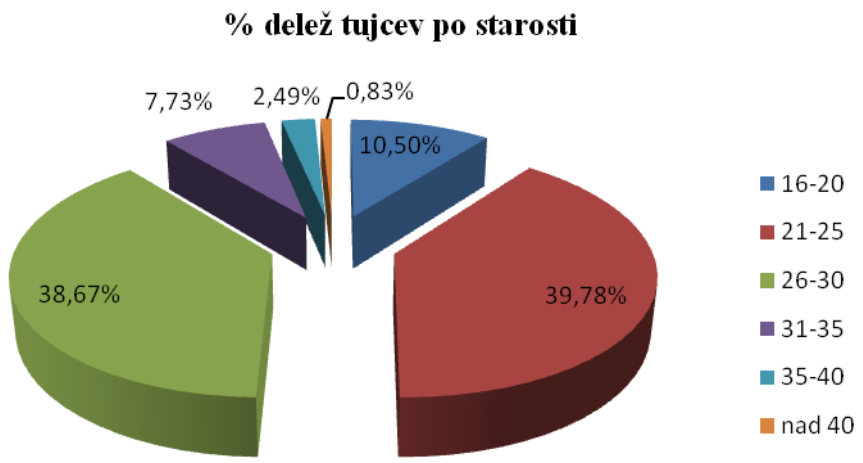

Graf 6 oziroma pregled starostne strukture pokaže, da jih je več kot dve tretjini starih med 21 do 30 let. Samo 10% jih je mlajših od 21 let. Najmlajši košarkar iz tujine je bil v izbrani sezoni star 16 let, najstarejši pa 45 let.

3.1.5 Igralni čas igralcev iz tujine

Tabela 5

Pregled povprečnega igralnega časa (v minutah) in delež igralnega časa tujcev (v odstotkih)

Sezone	**Št. tujcev**	**Povprečno št. igranih minut na tekmo na tujca**	**Celotno št. igranih minut vseh tujcev**	**Št. klubov v sezoni**	**Skupno povprečje minut vseh tujcev na tekmo**	**% igralnega časa tujcev**
2008/2009	60	21,18	1271,00	13	97,8	48,9
2007/2008	54	22,89	1236,00	13	95,1	47,5
2005/2006	47	21,45	1008,00	12	84,0	42,0
2006/2007	44	22,14	974,00	13	74,9	37,5
2003/2004	42	24,74	1039,00	14	74,2	37,1
2009/2010	48	19,69	945,00	13	72,7	36,3
2004/2005	38	21,26	808,00	12	67,3	33,7
2010/2011	29	22,62	656,00	10	65,6	32,8

Graf 7

Delež igralnega časa tujcev po sezonah

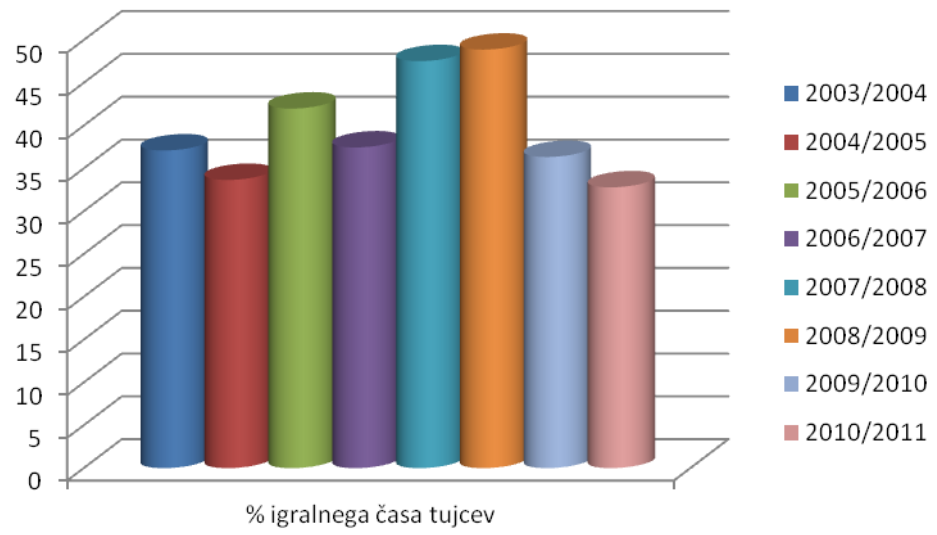

Podatki v Tabeli 5 in Grafu 7 kažejo, da je tujcem v izbranem obdobju namenjenaga povprečno 39,5% igralnega časa oziroma 79 minut na tekmo.

Tabela 6

Pregled povprečnega igralnega časa in deleža igralnega časa tujcev po klubih v izbranem časovnem obdobju (2003-2011)

Klubi	**Št. tujcev**	**Povprečno št. igranih minut na tekmo na tujca**	**Celotno št. igranih minut vseh tujcev**	**Št. sezon po klubih**	**Skupno povprečje minut vseh tujcev na tekmo**	**% igralnega časa tujcev (relativna vrednost)**
Union Olimpija	53	18,60	986,00	8	123,3	61,6
Krka Novo mesto	39	22,28	869,00	8	108,6	54,3
Zlatorog Laško	39	22,18	865,00	8	108,1	54,1
Šenčur Kranj	5	20,80	104,00	1	104,0	52,0
Zagorje	19	23,79	452,00	5	90,4	45,2
Helios Domžale	32	21,72	695,00	8	86,9	43,4
Postojna	16	21,56	345,00	4	86,3	43,1
Koper	24	24,96	599,00	7	85,6	42,8
Hopsi Polzela	16	24,44	391,00	5	78,2	39,1
Sežana	15	25,80	387,00	5	77,4	38,7
Šentjur	24	25,33	608,00	8	76,0	38,0
Slovan	30	19,17	575,00	8	71,9	35,9
Nova Gorica	3	21,33	64,00	1	64,0	32,0
Elektra Šoštanj	23	20,74	477,00	8	59,6	29,8
Rogla Zreče	6	27,67	166,00	4	41,5	20,8
Maribor	3	24,67	74,00	2	37,0	18,5
Triglav Kranj	5	19,00	95,00	3	31,7	15,8
TCG Škofja Loka	9	17,78	160,00	6	26,7	13,3
Parklji Ljubljana	1	25,00	25,00	1	25,0	12,5

Graf 8

Delež igralnega časa tujcev po klubih v izbranem časovnem obdobju (2003-2011)

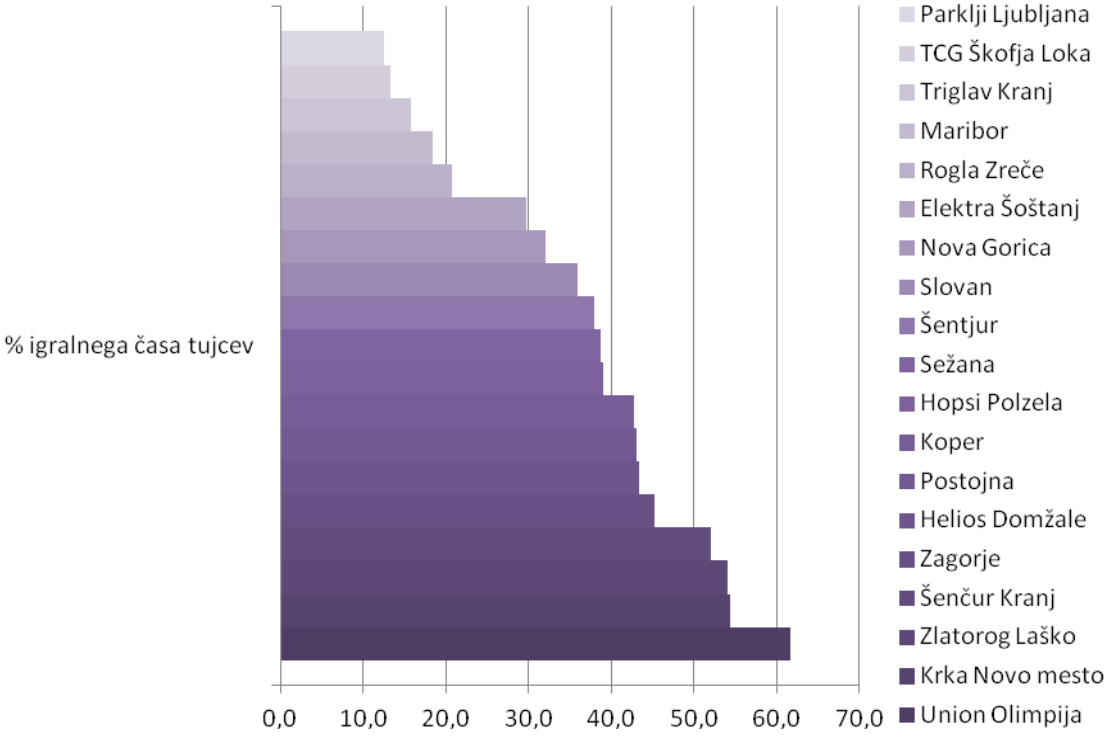

Podatki v Tabeli 6 in Grafu 8 kažejo, da so največ igralnega časa tujim košarkarjem namenili v KK Union Olimpiji in to kar povprečno 123 minut na tekmo oziroma 61,6 % igralnega časa. Glede na povprečje vseh klubov, je to kar dobrih 20% več glede na preostale slovenske klube, ki so nastopali v 1.A SKL v izbranem obdobju.

3.1.6 Kakovost in uspešnost igralcev iz tujine

Kakovost tujcev smo analizirali s pomočjo sklepnih akcij, ki se beležijo v sklopu statistike igre in omogočajo izračun koeficienta učinkovitosti (EFF).
Zajeti parametri statistike igre so doseženi koši, skoki, podaje, blokade, ukradene in izgubljene žoge, blokade, ter razlike med vrženimi in zadetimi meti za tri, dve in eno točko.

Tabela 7
Pregled povprečnih koeficientov učinkovitosti po klubih v izbranem časovnem obdobju

Klubi	**Št. tujcev v vseh sezona**	**Vsota EFF**	**Povprečje EFF tujca na tekmo**
Parklji Ljubljana	1	16,00	16,00
Hopsi Polzela	16	202,97	12,69
Šentjur	24	276,63	11,53
Nova Gorica	3	30,80	10,27
Koper	24	240,58	10,02
Zlatorog Laško	39	382,26	9,80
Helios Domžale	32	304,03	9,50
Krka Novo mesto	39	361,53	9,27
Zagorje	19	173,39	9,13
Rogla Zreče	6	54,17	9,03
Maribor	3	27,05	9,02
Sežana	15	126,65	8,44
Union Olimpija	53	418,79	7,90
Triglav Kranj	5	37,65	7,53
Postojna	16	120,35	7,52
Slovan	30	222,02	7,40
Elektra Šoštanj	23	169,98	7,39
Šenčur Kranj	5	27,70	5,54
TCG Škofja Loka	9	41,67	4,63

Tabela 7 prikazuje povprečni individualni prispevek tujca posamezni ekipi v vseh izbranih sezonah. Učinkovitost tujcev posameznih ekip se med klubi zelo razlikuje.

Da bi dobili bolj relevantne podatke, smo v ta namen izračunali še filtriran pogled na dobljene rezultate (glej Tabela 8).

Tabela 8

Filtriran pregled povprečnih koeficientov učinkovitosti po klubih glede na igralni čas (minutažo) v izbranem časovnem obdobju (2003-2011)

Filter: število tujcev v izbranem obdobju je 10 ali več

(izračunan relativni indeks)

Klubi	**Št. tujcev v vseh sezona**	**Vsota EFF**	**Povprečje EFF tujca na tekmo**	**Povprečno št. igranih minut na tekmo na tujca**	**Indeks EFF/igralni čas (minutaža)**
Sežana	15	126,65	8,44	25,80	0,33
Postojna	16	120,35	7,52	21,56	0,35
Elektra Šoštanj	23	169,98	7,39	20,74	0,36
Zagorje	19	173,39	9,13	23,79	0,38
Slovan	30	222,02	7,4	19,17	0,39
Koper	24	240,58	10,02	24,96	0,40
Krka Novo mesto	39	361,53	9,27	22,28	0,42
Union Olimpija	53	418,79	7,9	18,60	0,42
Helios Domžale	32	304,03	9,5	21,72	0,44
Zlatorog Laško	39	382,26	9,8	22,18	0,44
Šentjur	24	276,63	11,53	25,33	0,46
Hopsi Polzela	16	202,97	12,69	24,44	0,52

Tabela 8 prikaže poglobljen prikaz Tabele 7 z upoštevano povprečno minutažo tujca na tekmo.

Večji indeks pomeni relativno kvalitetnejše tujce (glede na kvaliteto soigralcev v ekipi), preračunano na igralni čas tujcev.

Glede na to je v izbranem obdobju po tem indeksu imel KK Hopsi iz Polzele najkvalitetnejše tujce.

Opozoriti je treba, da na te rezultate in s tem tudi ugotovitve poleg številčnosti in igralnega časa (minutaže) igralcev iz tujine, vpliva tudi kakovost soigralcev v ekipi, se pravi kvalitete slovenskih igralcev v ekipi.

Poleg omenjenega vpliva na rezultate tudi faza tekmovanja v državnem prvenstvu v kateri klub nastopa, kar ne gre zanemariti.

Nekateri klubi, ki so v izbranem obdobju igrali v Evroligi (Union Olimpija) in v Jadranski ligi (Union Olimpija, Krka, Helios, Laško in Slovan) so se namreč v izbranih sezonah vključili šele v sklepni del državnega prvenstva (t.i. ligo za prvaka).

Kakovost tekmecev je veliko boljša v ligi za prvaka, kamor se uvrstijo zgolj po rezultatu najboljše ekipe iz rednega dela tekmovanja, kot pa v ligi za obstanek, kjer tekmujejo ekipe z dna lestvice rednega dela tekmovanja za državno prvenstvo.

V tem delu bi še posebej izpostavil nastopanje igralcev in s tem tudi tujcev Uniona Olimpije.
V izbranem obdobju (2003-2011) je edino KK Union Olimpija, zaradi nastopanja v evropskih in regionalnih tekmovanjih, konstantno izpuščala prvo fazo tekmovanja – redni del državnega prvenstva. Zato je potrebno na rezultate glede kakovosti in učinkovitosti igranja njihovih tujcev gledati z rezervo.

To pomeni, da so rezultati glede učinkovitosti in kakovosti njihovih tujcev težje primerljivi z ostalimi ekipami, saj so nastopali zgolj v zaključnem delu DP, kjer so tekmeci kvalitetnejši, kot v rednem delu.

Poleg konstantnega izpuščanja rednega dela tekmovanja za DP Uniona Olimpije, je v izbranem obdobju osmih let to fazo tekmovanja izpustila dvakrat tudi ekipa Krke iz Novega mesta in enkrat ekipa iz Laškega, kar pa mislimo da je glede na obdobje 8 let, zanemarljiv podatek.

Tabela 9

Ocena kakovosti tujcev glede na igralna mesta po sezonah

Igralna mesta	**2003/ 2004**	**2004/ 2005**	**2005/ 2006**	**2006/ 2007**	**2007/ 2008**	**2008/ 2009**	**2009/ 2010**	**2010/ 2011**	**Skupaj**
Branilec	9,66	8,82	7,80	9,10	7,34	7,26	6,42	10,36	**8,17**
Center	12,29	9,03	8,43	9,69	7,53	10,63	9,80	9,53	**9,62**
Krilo	9,03	6,52	13,58	8,49	8,53	6,87	6,04	12,87	**8,43**
Skupaj	**10,90**	**8,43**	**8,70**	**9,25**	**7,68**	**9,00**	**8,12**	**10,19**	**8,93**

Tabela 10

Ocena kakovosti tujcev glede na starostno strukturo po sezonah

Sezona/starostno obdobje (leta)	**16-20**	**21-25**	**26-30**	**31-35**	**35-40**	**nad 40**	**Skupaj**
2003/2004	8,20	11,28	12,04	5,00	9,00	18,08	**10,90**
2004/2005	4,87	7,60	10,01	9,02		5,00	**8,43**
2005/2006	4,44	10,02	9,89	6,49	3,00		**8,70**
2006/2007	8,25	7,66	11,98		17,83		**9,25**
2007/2008	0,87	6,26	9,07	11,04	8,70		**7,68**
2008/2009	0,65	8,28	10,49	8,17	10,10		**9,00**
2009/2010	3,64	7,46	9,64	8,10	15,90	9,30	**8,12**
2010/2011	3,10	13,57	11,31	7,43			**10,19**
Skupaj	**4,78**	**8,63**	**10,38**	**8,29**	**10,10**	**10,79**	**8,93**

Rezultati iz Tabel 9 in 10 prikazujejo, da je bil povprečen koeficient učinkovitosti (EFF) tujca na tekmo približno 9 indeksnih točk. Skozi izbrano obdobje so bili najučinkovitejši tujci na položaju centra ter izkušenejši tujci, starejši od 26 let. Zanimiv je podatek, da so bili v povprečju najučinkovitejši tujci iz starostnega obdobja nad 40 let. Potrebno je sicer pripomniti, da je število igralcev te starosti izredno majhno in skoraj zanemarljivo glede na skupno število tujcev.

Tabela 11

Ocena kakovosti tujcev po sezonah

Sezona/ Lestvica kakovosti	**Nekakovostni (EFF pod 5)**	**Manj kakovostni (EFF od 5 do 10)**	**Kakovostni (EFF od 10 do 15)**	**Zelo kakovostni (EFF nad 15)**	**Skupaj**
2003/2004	3,01	7,63	12,11	19,02	10,90
2004/2005	2,90	7,11	11,37	16,79	8,43
2005/2006	2,03	7,51	12,11	17,35	8,70
2006/2007	2,77	7,19	11,81	17,03	9,25
2007/2008	1,84	7,50	12,53	15,60	7,68
2008/2009	1,62	7,32	11,91	18,74	9,00
2009/2010	2,14	7,79	11,86	18,98	8,12
2010/2011	2,66	7,19	12,31	21,80	10,19
Skupaj	**2,21**	**7,43**	**12,04**	**18,30**	**8,93**

Tabela 11 prikaže lestvico povprečnih indeksov učinkovitosti v izbranem obdobju.

Lestvico kakovosti smo razdelili na 4 range kakovosti, kot je razvidno iz tabele smo upoštevali povprečne indekse učinkovitosti (povprečni EFF v sezoni).

Tabela 12

Število tujcev glede na oceno kakovosti po klubih v izbranem obdobju (2003-2011)

Klub	**Nekakovostni**	**Manj kakovostni**	**Kakovostni**	**Zelo kakovostni**	**Skupaj**
Elektra Šoštanj	8	9	3	3	**23**
Helios Domžale	7	11	9	5	**32**
Hopsi Polzela	2	5	5	4	**16**
Koper	6	5	8	5	**24**
Krka Novo mesto	5	16	16	2	**39**
Maribor		2	1		**3**
Nova Gorica	1		1	1	**3**
Parklji Ljubljana				1	**1**
Postojna	6	3	5	2	**16**
Rogla Zreče		3	3		**6**
Sežana	3	8	3	1	**15**
Slovan	9	12	6	3	**30**
Šenčur Kranj	3	1	1		**5**
Šentjur	2	7	10	5	**24**
TCG Škofja Loka	4	5			**9**
Triglav Kranj	2	1	2		**5**
Union Olimpija	16	20	9	8	**53**
Zagorje	5	6	5	3	**19**
Zlatorog Laško	8	15	7	9	**39**
Skupaj	**87**	**129**	**94**	**52**	**362**

Graf 9

Delež tujcev po klubih glede na oceno kakovosti v izbranem obdobju (2003-2011)

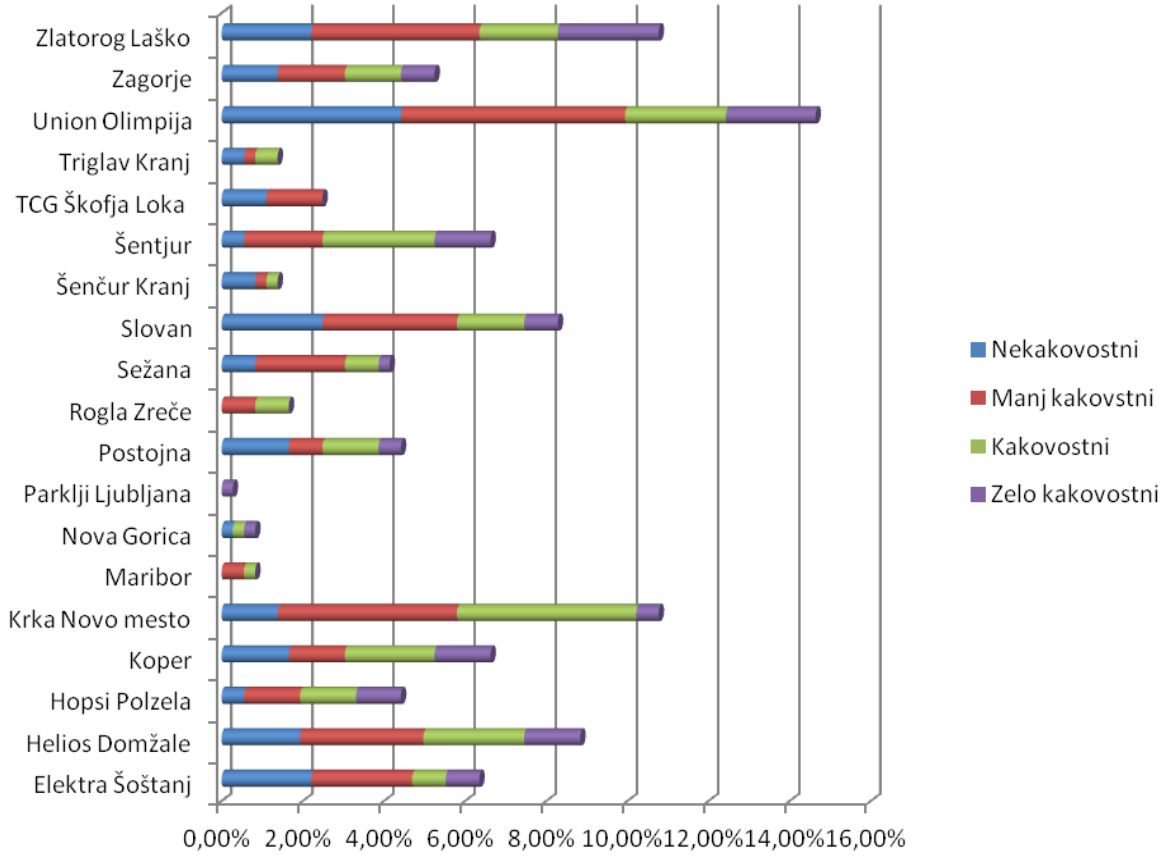

Tabela 12 in Graf 9 nam prikažeta, da izmed 362 tujcev, ki so igrali v zadnjih osmih sezonah v slovenskih prvoligaših, jih 52 spada v kategorijo zelo kakovostnih, kar predstavlja 14% vseh tujcev, oziroma 6,5 zelo kakovostnih tujcev na sezono.

Največ tujcev spada v kategorijo manj kakovostnih, v deležu to pomeni slabih 36% vseh tujcev.

3.1.7 Vpliv igralcev iz tujine na tekmovalno uspešnost ekip

V nadaljevanju smo ugotavljali vpliv tujcev na tekmovalno uspešnost ekip, za katere so nastopali. Izračunali smo stopnje povezanosti med tekmovalno uspešnostjo (povprečno uvrstitvijo ekip v sezonah od 2003-2011) na eni strani ter skupnim številom tujcev v posamezni ekipi, njihovim igralnim časom in količnikom učinkovitosti (v sezonah do 2003-2011) na drugi strani.

Tabela 13

Pregled spremenljivk, na podlagi katerih so v nadaljevanju izračunane korelacije (stopnje povezanosti dveh spremenljivk)

KLUB	**Število tujcev**	**Povprečna tekmovalna uvrstitev kluba**	**Povprečni EFF tujca na tekmo**	**Povprečni igralni čas tujca na tekmo (minute)**
Union Olimpija	53	1,3	7,90	18,6
Helios Domžale	32	2,8	9,50	21,7
Slovan	30	3,7	7,40	19,2
Krka Novo mesto	39	4,0	9,27	22,3
Zlatorog Laško	39	4,1	9,80	22,2
Parklji Ljubljana	1	5,0	16,00	25,0
Elektra Šoštanj	23	7,1	7,39	20,7
Hopsi Polzela	16	7,9	12,69	24,4
TCG Škofja Loka	9	8,9	4,63	17,8
Šentjur	24	9,1	11,53	25,3
Zagorje	19	9,1	9,13	23,8
Koper	24	9,6	10,02	25,0
Postojna	16	9,9	7,52	21,6
Maribor	3	10,3	9,02	24,7
Sežana	15	10,5	8,44	25,8
Triglav Kranj	5	11,4	7,53	19,0
Rogla Zreče	6	12,0	9,03	27,7
Nova Gorica	3	13,0	10,27	21,3
Šenčur Kranj	5	13,0	5,54	20,8
SKUPNA VSOTA	362	5,98	8,93	21,92

V Tabeli 13 so klubi razvrščeni po uspešnosti oziroma povprečni uvrstitvi v državnem prvenstvu v 1.moški slovenski košarkarski ligi v izbranem obdobju, v sezonah od 2003-2011.

Tabela 14

Stopnje povezanosti (korelacije) med tekmovalno uspešnostjo ekip ter številom tujcev v posamezni ekipi, njihovim igralnim časom in količnikom učinkovitosti

		Tekmovalna uspešnost(Povprečna uvrstitev v 8 letih)	EFF	Povprečen igralni čas posameznika na tekmo
Število tujcev	r	-,789**	-,130	-,271
	Sig. (2-tailed)	,000	,596	,262
	N	19	19	19
Povprečna uvrstitev v 8 letih	r		-,127	,283
	Sig. (2-tailed)		,603	,241
	N		19	19
EFF	r			,693**
	Sig. (2-tailed)			,001
	N			19

Legenda: r = Pearsonov koeficient korelacije

Interpretacija statistike iz Tabele 14

Korelacija med tekmovalno uspešnostjo in številom tujcev v klubu nam pove ali je klub z več tujimi igralci bolj uspešen ali ne. Ker je izračunana korelacija visoka in negativna (r = -0,789) nam to kaže, da je večje število tujcev v ekipi povezano z višjo uvrstitvijo kluba.

Povprečen igralni čas tujca je v nizki in pozitivni korelaciji (r = 0,283) s povprečno uvrstitvijo oziroma tekmovalno uspešnostjo, ki ni statistično značilna. To kaže, da je tekmovalna uspešnost ekipe relativno neodvisna od individualnega igralnega časa tujca na tekmo.

Pozitivna korelacija sicer pomeni, da večja minutaža tujca pomeni slabšo uvrstitev kluba za katerega nastopa. Ker je korelacija nizka in statistično neznačilna je gotovost s katero lahko postavimo to trditev sicer dokaj nizka.

Korelacija med povprečno uvrstitvijo kluba oziroma tekmovalno uspešnostjo kluba in povprečnim koeficientom učinkovitosti tujcev posameznih klubov je zelo nizka in negativna (r = -0,127). To nam kaže na zanemarljivo povezanost med uvrstitvijo ekipe in učinkovitostjo posameznega tujega igralca v ekipi, sploh zato, ker vemo da so v izbranem obdobju barve slovenskih prvoligašev zastopali večinoma manj kakovostni tujci.

Statistično gledano nam je ta analiza prispevka tujcev k tekmovalni uspešnosti slovenskih prvoligašev pokazala, da v obdobju osmih sezon (2003-2011), uvrstitev klubov ni bila kaj dosti odvisna od igralnega časa tujcev, da je bila tekmovalna uspešnost teh moštev minimalno odvisna od njihove kakovosti ter da je dokaj odvisna od števila tujcev v ekipi, kar pa je potrebno še dodatne razlage.

Iz ocen kakovosti tujcev po sezonah, lahko ugotovimo, da je kakovost tujih košarkarjev med sezonami v izbranem obdobju zelo nihala. Povprečni koeficient učinkovitosti (EFF) vseh 362 v analizo zajetih tujcev, znaša 9 indeksnih točk. Kar 60% tujcev lahko na podlagi koeficienta učinkovitosti, uvrstimo med manj kakovostne in nekakovostne.

Splošno znano je, da je tekmovalna uspešnost ekipe oziroma moštva vedno odvisna od kakovosti igre celotnega moštva, ta pa od individualne kakovosti in uspešnosti posameznih igralcev.

Na osnovi dobljenih rezultatov lahko sklepamo, da kakovost večjega dela tujcev v slovenski košarki ni takšna, da bi pomembno prispevala k boljši uvrstitvi in tekmovalni uspešnosti moštev za katere nastopajo.

Ne glede na to pa je treba poudariti tudi, da je pri interpretaciji statističnih korelacij treba biti previden in ne prehitro sprejeti zaključkov. Ohraniti je treba, kot je bilo že prej omenjeno, precejšnjo mero dvoma, saj le govorimo o košarkarski igri, kjer je uspešnost ekipe odvisna od velikega števila dejavnikov in kjer uspešni posamezniki še niso zagotovilo za uspeh ekipe.

Vedeti pa je treba, da na nakup oz. igranje posameznika v ekipi vpliva tudi finančni dejavnik, ki pa ga je v Sloveniji skorajda nemogoče upoštevati zaradi, za enkrat še, netransparentnega finančnega poslovanja.

Košarkarska zveza Slovenije je v letu 2010 izvedla poskusno licenciranje klubov za sezono 2010/2011. Vabilu se je odzvalo 11 klubov, od katerih sta samo 2 kluba v popolnosti izpolnila vse kriterije (tudi finančne), in sta prejela poskusni licenci za omenjeno sezono. Poudariti pa je treba, da je bilo to licenciranje zgolj poizkusno. Za sezono 2011/2012 bo za 1. SKL izvedeno redno licenciranje, a še z delno omejitvijo pri izpolnjevanju finančnih kriterijev. Le to pa bo obvezno za sezono 2012/2013 in takrat naj bi pravico nastopanja v 1. SKL pridobili le klubi, ki bodo pridobili licenco.

Zagotovo je na kakovost igranja tujcev vplivala tudi aktualna gospodarska in politična kriza, kar se je sprva poznalo na kvaliteti – klubi so se odločali za nakupe manj kvalitetnih - cenejših tujcev, v zadnji sezoni pa se to opazi tudi na številu tujcev, ki je drastično upadlo.

3.2 Mnenja stroke o problematiki tujcev v slovenski košarkarski ligi

3.2.1 Omejitev števila tujcev v članskih ekipah najkakovostnejših tekmovanj v evropskih državah

Predstavljeni podatki in informacije so pridobljeni na podlagi odgovorov, ki jih je Pisarna KZS pridobila iz posameznih nacionalnih košarkarskih federacij evropskih držav ter iz Pisarne ULEB (Unija evropskih košarkarskih lig).

Košarkarske zveze evropskih držav uporabljajo nekatere različice opredeljevanja tujcev v nacionalnih tekmovanjih, prevladuje pa opredelitev, ki je vezana na državljanstvo.
V Španiji so kot tujci opredeljeni vsi igralci, ki ne morejo nastopati za državne reprezentance.
V Franciji so iz opredelitve tujcev izvzeli tako imenovane »doma vzgojene igralce«, torej igralce, ki so se kot tujci pričeli s košarko ukvarjali med 12. in 21. letom starosti v francoskih klubih. V Italiji in Turčiji ločujejo tujce in naturalizirane igralce. V nekaterih državah ločeno obravnavajo tujce iz neevropskih držav ali tujce iz držav izven Evropske unije.

Tabela 15
Pregled omejevanja števila tujcev v najkakovostnejših ligah po Evropi

	DRŽAVA	**ŠTEVILO TUJCEV**	**OPOMBA**
1	AVSTRIJA	2	V naslednji sezoni zmanjšanje na 1 tujca
2	BELGIJA	7	
3	FRANCIJA	5	V kvoto tujcev niso všteti »doma vzgojeni igralci«
4	GRČIJA	6	
5	HRVAŠKA	4	Največ 2 v igralni peterki
6	IZRAEL	6	Največ 3 v igralni peterki
7	ITALIJA	6 + 1*	*Dodaten tujec je lahko le naturaliziran igralec
8	LITVA	5 + 1*	*Za dodatnega plačilo 15.000 EUR takse
9	MAKEDONIJA	4	

10	NEMČIJA	7	V naslednji sezoni zmanjšanje na 6 tujcev
11	NIZOZEMSKA	7	V naslednji sezoni zmanjšanje na 6 tujcev
12	POLJSKA	5	Največ 3 v igralni peterki
13	RUSIJA	6	Največ 3 v igralni peterki
14	ŠPANIJA	5 + 2*	*Izven držav FIBA Europe
15	SLOVAŠKA	3	Kot tujci se štejejo samo igralci izven EU
16	**SLOVENIJA**	**5**	
17	SRBIJA	4	
18	ŠVICA	6	
19	TURČIJA	5 + 1*	*Dodaten tujec je lahko le naturaliziran igralec Največ 3 v igralni peterki
20	VELIKA BRITANIJA	3	Kot tujci se štejejo samo igralci izven EU

Podatki v Tabeli 15 se nanašajo na maksimalno dovoljeno število tujcev v članskih ekipah, ki sodelujejo v najkakovostnejšem, praviloma profesionalnem tekmovanju (ligi) posamezne države ter na ekipo z 12 igralci, ki imajo pravico nastopanja na posamezni tekmi.

3.2.2 Ugotovitve in zaključki Strokovnega sveta KZS

Košarkarske zveze praktično vseh evropskih držav, oziroma članic FIBA Europe, formalno omejujejo število tujcev v članskih ekipah najkakovostnejših tekmovanj, nekatere (Turčija, Rusija, Poljska, Izrael, Hrvaška, …) pa omejujejo tudi število tujcev, ki so lahko hkrati v igralni peterki.

Poprečno število tujcev, ki jih dovoljujejo predpisi košarkarskih federacij pregledanih držav, znaša 5,3 tujcev v okviru 12 članskih ekip.

S petimi dovoljenimi tujci je Slovenija v okviru poprečja. Košarkarske federacije 9 od pregledanih 20 držav je pri omejevanju števila tujcev bolj restriktivnih od Slovenije.

Košarkarske zveze prav vseh držav bivše Jugoslavije (bivšega skupnega košarkarskega prostora, ki pa ga še zmeraj, oziroma ponovno povezuje skupno tekmovanje), so pri omejevanju števila tujcev bolj restriktivne kot Slovenija.

V zadnjih letih je mogoče zaslediti trend upadanja števila dovoljenih tujcev in s tem torej dejstvo, da si nacionalne košarkarske zveze z restriktivnejšo politiko omejevanja števila tujcev prizadevajo v nacionalnih tekmovanjih zaščititi lastno produkcijo in možnost uveljavljanja doma vzgojenih igralcev. V naslednji sezoni bo število tujcev zmanjšano na Nizozemskem ter v Nemčiji in Avstriji.

Na podlagi navedenih ugotovitev lahko zaključimo, da:
- KZS bi s povečevanjem kvote števila tujcev (s 5 na 7, kot predlaga Združenje lige Telemach) prešla v krog dveh držav z največjim številom dovoljenih tujcev (Španija in Belgija) in bi močno presegla poprečje,
- s povečevanjem števila tujcev bi Slovenija kot edina izstopila iz trenda zmanjševanja števila tujcev.

Na podlagi zbranih podatkov lahko ocenimo, da slovenski klubi oziroma njihove članske ekipe, ki sodelujejo v evropskih mednarodnih tekmovanjih, zaradi aktualne omejitve števila tujcev (na največ 5) v primerjavi s svojimi konkurenti pri tem niso v podrejenem položaju.

Nasprotno, lahko ugotovimo, da so slovenski klubi, ki sodelujejo v regionalni ligi (Jadranska liga), glede števila tujcev in v primerjavi s svojimi konkurenti iz Srbije in Hrvaške, v boljšem položaju (Strokovni svet KZS, 2011).

3.2.3 Izjave priznanih domačih in tujih strokovnjakov o tej tematiki

»Potrebni so radikalni ukrepi. Če bi se mene vprašalo, bi razpustil zdajšnji sistem državnega prvenstva in bi se v vseh klubih igralo samo z mladimi košarkarji. Tujci v slovenskem državnem prvenstvu ne koristijo ničemur. Saj sami vidimo, kakšni tujci igrajo pri nas. Zgrozil sem se, ko sem gledal finale pokala Spar in videl, da neki Američan ni uspel doseči niti koša.«

Božidar Maljković, aktualni slovenski selektor, na predavanju na Fakulteti za šport dne 23.maja 2011, o številu tujcev v državnem prvenstvu (osebna komunikacija, maj 2011).

»*Glasovali smo za pet Slovencev, vendar ni uspelo. Organi KZS-ja so izglasovali sedem Slovencev. Torej bo sedem Slovencev v ekipi, če ne drugače, najkasneje v državnem prvenstvu. Če ni dovolj kvalitetnih igralcev iz Slovenije, bomo pač morali imeti več igralcev v ekipi. Ne vem, čigava želja je, da imamo več igralcev, kot jih potrebujemo. Treba je vedeti, da kakovostni slovenski igralci igrajo marsikje v tujini in številni za denar, ki je nam nedosegljiv. Iz tega majhnega bazena je težko zadovoljiti vse."*

»*Zapirati se v svoj krog nima smisla. To se bo poznalo v Sloveniji v igralskem kadru in tudi v trenerskem, s slednjim sicer še ni problem. Treba je vedeti, da naša košarka tekmuje v evropskem in jadranskem prostoru. V preteklosti so se igralci – kot na primer Boisa in Markoišvili – borili in dali vse za klub, pa niso bili Slovenci. Kdor se je omejeval, je omejen ostal.«*

Janez Rajgelj, direktor KK Union Olimpija in Sašo Filipovski, trener KK Union Olimpija o omejevanju števila tujcev v 1. SKL, ter o napovedih za prihodnost.
(povzeto po Jamnik, 2011)

»Košarkarska zveza Slovenije sicer dovoljuje registracijo neomejenega števila tujih igralcev, vendar ima pravico nastopa na tekmi 1. SKL le pet tujcev. V 1.B SKL (op. 2.SKL) pa imajo tujci pravico nastopa le v bojih za napredovanje v 1. SKL. Takšna ureditev je v popolnem nasprotju s pravili o prostem pretoku delovne sile po pravu EU, vse od primera Bosman dalje. Prav tako je registracijski pravilnik KZS diskriminatoren do žensk, saj predpisuje višje število domačih igralk v ekipi na tekmi za ženske kot moške (7 za moške, 9 za ženske). Na nek način takšno ureditev lahko razumem, saj naj bi zagotavljala razvoj domačih igralcev.

Dejstvo je, da je ne glede na dober namen KZS takšna ureditev protipravna. In le vprašanje časa je, kdaj jo bo kdo uspešno izpodbijal na sodišču.«

Blaž Bolcar, specializant športnega prava, o protipravnosti omejevanja števila tujcev (povzeto po Dekleva, 2011).

3.3 Bosmanovo pravilo

Jean Marc Bosman [4] je bil na videz nepomemben nogometaš, ki je sprožil pravo revolucijo v evropskih klubskih moštvih. Namesto standardnega števila tujcev, se je v državah EU pojavila še zapoved, da so tujci samo tisti, ki ne prihajajo iz EU.

Pravica do prostega pretoka delovne sile je zapisana tudi v Evropski pogodbi in je osnovno načelo pravnega reda Evropske skupnosti. Zaradi odločitve evropskega sodišča v primeru Bosman leta 1995, je bilo uvedenih nekaj pomembnih sprememb.

---

[4] Jean Marc BOSMAN je bil poklicni nogometaš, ki je igral za belgijsko prvoligaško moštvo RC Liege, za katero je pogodbo podpisal leta 1988.

Po poteku pogodbe leta 1990 mu je bila ponujena v podpis nova, ki pa je bila mnogo slabša od prejšnje. Bosman je to pogodbo zavrnil, zaradi česar se je znašel na transfer listi, torej lahko si je iskal nov klub.

Po pravilih belgijske nogometne zveze je bila odškodnina, ki bi jo moral plačati novi klub, ki bi bil zainteresiran za Bosmana, visoka. Pri izračunu slednje sta bila upoštevana starost in dotedanja plača igralca.

Od Bosmanovega prestopa tako ni bilo nič, čeprav se je zanj odločil francoski drugoligaš Dunkerque in z njim sklenil enoletno pogodbo. RC Liege je Bosmana suspendiral in mu preprečil igranje v sezoni 1990/91.

Bosman je tožil RC Liege pred belgijskim sodiščem za odškodnino zaradi kršitve pogodbe ter nezakonitosti transfernega sistema, pri tem pa se je skliceval na določila prava EU o svobodnem gibanju oseb ter o konkurenci, in sicer z namenom doseči, da bi o teh vprašanjih svoje stališče v nadaljevanju postopka podalo tudi sodišče EU.

Razlaga slednjega je bila, da: prvič, prepovedujejo nogometnim klubom, da za svojega igralca, ki mu je potekla pogodba, ob prestopu v drug klub, zahtevajo in prejemajo denarne zneske od kluba v katerega je prestopil njihov igralec in drugič, prepovedujejo nacionalnim in mednarodnim športnim društvom in zvezam, da bi v svoja pravila vključili določbe, ki omejujejo dostop tujih igralcev iz EU do tekmovanj, ki jih organizirajo.

Jean Marc BOSMAN, 30.10.1964 rojeni belgijski profesionalni igralec nogometa za nogometni klub Liege RC. Klub je zanj zahteval odškodnino v višini 11.743.000 BFR oz. 291.101 € za njegov prestop v drug klub. Glede na sodišče in pravila, ki zagotavljajo odškodnino po izteku pogodbe, niso v skladu z načeli prostega gibanja delavcev.

Bosmanovo pravilo je pomemben preobrat na področju trga delovne sile. Najmanj dve odločitvi sta imeli pomemben vpliv na klubska moštva, kamor sodi tudi košarka. Prva odločitev, da kvotni sistem (omejitev števila glede na nacionalnost) ni v skladu z določili Rimske pogodbe [5] in prostega pretoka delovne sile. Druga pa, da odškodnine za igralce, ki so jim pogodbe potekle, niso legalne. Najbolj pomembna posledica te odločitve je naraščanje števila tujih igralcev, še zlasti v najmočnejših evropskih klubih (Ilešič, 1997).

3.4 Naturalizacija športnikov v Sloveniji

Naturalizacijski postopek vodi Ministrstvo za notranje zadeve. Njihova statistika beleži od 25. junija 1991 naturalizirane državljane na področju kulture, znanosti, športa, gospodarstva, znanosti, itd. Prav v vseh športno razvitih državah se večkrat pojavljajo polemike o naturalizaciji športnikov, ki ni nujno, da vselej prinašajo korist. Velikokrat namreč škodujejo predvsem mladim (Lopatič, 2011).

Kako priti do slovenskega državljanstva, če si tujec je jasno zapisano že v uvodu, v nadaljevanju pa bomo predstavili eksaktne podatke glede naturalizacij športnikov in košarkarjev v Republiki Sloveniji.

---

[5] Šest držav – Francija, Nemčija, Italija, Belgija, Nizozemska in Luksemburg – je 25. marca 1957 v Rimu podpisalo pogodbo o ustanovitvi Evropske gospodarske skupnosti.

Gre za dokument, ki je zasnoval skupni evropski trg in postavil temelje štirim svoboščinam EU – prostem pretoku oseb, blaga, kapitala in storitev.

Rimska pogodba je neuradno ime tudi za leta 2004 podpisano ustavno pogodbo EU. Petindvajset članic je namreč ta dokument simbolično podpisalo v Rimu, kjer sta bili podpisani obe omenjeni temeljni pogodbi EU. Italijanska prestolnica je bila ob tem leta 1957 izbrana tudi za depozitarko (hranilka, ki kaj vzame v hrambo) vseh pogodb EU.

3.4.1 Pridobljena državljanstva od osamosvojitve (25.6.1991) pa do 31.12.2011

Tabela 16

Interesi za pridobitev državljanstva po 13. členu Zakona o državljanstvu

INTERESI ZA 13. ČLEN	
Ekonomski	1
Področje športa	122
Področje kulture	188
Nacionalni razlogi	6464
Gospodarski interes	99
Informativno področje	65
Interes države	6
Znanstveno področje	74
Okolje	1
Področje obrambe	2
Področje turizma	1
Področje zdravstva	209
Področje šolstva	41
Področje pravosodja	1
Področje financ	1
Verski interes	15
Promet	2
SKUPAJ	7292

Eden izmed načinov pridobitve slovenskega državljanstva je naturalizacija na podlagi posebne zakonske določbe, ki omogoča pridobitev slovenskega državljanstva v primeru obstoja državne koristi na določenem področju družbenega življenja (šport, kultura, znanost) – tako imenovana izredna naturalizacija. Tabela 16 nam prikaže koliko državljanstev je bilo pridobljenih z izredno naturalizacijo na področju športa v obdobju 25.6.1991 do 31.12.2011.

3.4.2 Število izdanih soglasij za izredno naturalizacijo v košarki v obdobju 1992-2011

Tabela 17

Izdana soglasja za izredno naturalizacijo košarkarjev skozi izbrano obdobje

	Leto	Št. izdanih soglasij
1.	1992	2
2.	1993	1
3.	1994	5
4.	1995	1
5.	1996	1
6.	1997	2
7.	1998	2
8.	1999	4
9.	2000	0
10.	2001	4
11.	2002	1
12.	2003	2
13.	2004	1
14.	2005	1
15.	2006	1
16.	2007	1
17.	2008	1
18.	2009	2
19.	2010	5
20.	2011	1
	SKUPAJ	38

Tabela 17 nam kronološko prikaže število pridobljenih državljanstev z izredno naturalizacijo, na področju športa, specifično s področja košarke.

Takih primerov je bilo v zadnjih dvajsetih letih kar 38, se pravi, da si vsako leto v povprečju nekaj manj kot dva košarkarja iz tujine na podlagi nacionalnega interesa pridobita slovensko državljanstvo.

Iz podatkov iz obeh tabel (16 in 17) lahko vidimo, da je od 122 pridobljenih državljanstev iz interesa športa, ki zajema vse športe, tako individualne kot moštvene, kar 38 pridobljenih državljanstev – naturalizacij izhaja iz košarke. Če prevedemo to v delež, pomeni, da skoraj tretjino vseh naturalizacij zajema interese košarke (dobrih 31%).

3.4.3 Polemika izrednih naturalizacij v slovenski košarki

Prav v vseh športno razvitih državah se večkrat pojavljajo polemike o naturalizaciji športnikov, ki pa, roko na srce, ne prinašajo vselej korist. Velikokrat namreč škodujejo predvsem mladim (Lopatič, 2011).

Ker smo bili jeseni priča evropskemu prvenstvu v košarki v Litvi, ter pred tem, v začetku avgusta v Ljubljani, turnirju reprezentanc iz bivše Jugoslavije, bi najprej omenili aktualno opazko slovenskega selektorja.
»*Če na katerem igralnem mestu nisi najboljši, preprosto kupi Američana*«, bi lahko povzeli besede slovenskega selektorja Božidarja Maljkovića (osebna komunikacija, 23.5.2011).

Dejansko smo na lanskem evropskem prvenstvu lahko skoraj v vseh reprezentancah iz republik nekdanje Jugoslavije videli po enega temnopoltega igralca.

V BiH so tako imeli Henryja Domercanta, Hrvati so imeli Dontayeja Draperja, Črnogorci Omarja Cooka ter Makedonci Lesterja McCalebba.
Nihče od košarkarjev ni bil vzgojen v kateri od teh držav, da bi imelo njegovo državljanstvo nek smisel.

V Sloveniji smo »naturalizirali« že prej. Najbolj znan primer je ameriški košarkar Arriel McDonald, ki je bil zelo pomemben člen nekdaj odlične ekipe Uniona Olimpije.

Pri ljubljanski Union Olimpiji je bil Arriel izredno lepo sprejet in tudi sam je bil nad življenjem pri nas tako navdušen, da je sprejel ponujeno slovensko državljanstvo in ga tudi dobil. Košarkarski funkcionarji so si obetali, da bomo tako dobili kakovostnega organizatorja igre tudi za državno reprezentanco, a so se ušteli. Nekaj tekem je sicer odigral, na nekaj pa se je preprosto izognil z prozornimi izgovori. Ko so trenerji in funkcionarji spoznali, da se to prizadevanje ne bo uresničilo, so se njegovim uslugam odrekli, čeprav tega javno in dokončno ni nihče izrekel.

McDonald je leta 2001 odigral EP v Turčiji, a kakšne velike koristi od njega nismo imeli. Slovenska reprezentanca je takratno evropsko prvenstvo zapustila že po rednem delu in se po treh tekmah vrnila domov.

FIBA je kaj kmalu doumela, da lahko »vrag vzame šalo« in je postavila pravilo enega samega naturaliziranega košarkarja na reprezentanco.

K sreči je to pravilo obveljalo, sicer bi se reprezentančno okolje prelevilo v klubske sfere.
Za Američane je bistveno lažje iskati profesionalen klub kot državljanom evropske države, saj ima vsaka nacionalna zveza svoja pravila.

Kljub jasnim predpisom FIBA, o naturalizaciji in zamenjavi košarkarskega državljanstva, pa se FIBA očitno rada prilagaja močnejšim državam.

V prednosti so bogatejši narodi, kar se je lepo pokazalo v večletnih neuspešnih prizadevanjih bosanske košarkarske zveze, da bi košarkarja Emirja Preldžića[6] vrnila pod svoje okrilje, kar bi sicer bilo razumljivo, glede na njegov izvor.

Glede na to, da je na koncu prek slovenske košarkarske reprezentance presedlal v turško izbrano vrsto, gre ob predpostavki veljavnih pravil domnevati, da jih je FIBA tokrat zaobšla. Preldžićev primer pa verjetno ne bo ostal osamljen in lahko zato pričakujemo, da bo FIBA naredila še kakšno izjemo glede zamenjav košarkarskega državljanstva, saj nanjo pritiska kar nekaj močnih in vplivnih reprezentanc oziroma držav.

Slovenija je postala del Evropske unije leta 2004, a je že pred Bosmanovim pravilom Olimpija hitela s »poslovenjenjem« zanimivih igralcev kot so bili: Vladimer Stepania, Vladimer Boisa, Arriel McDonald in še cela vrsta mladeničev na čelu z Aleksandrom Čapinom, Hasanom Rizvićem, Mirzo Begićem in nenazadnje Emirjem Preldžićem, ki pa se je igranju za Slovenijo odpovedal (povzeto po Đurovič, 2011).

[6] Emir Prelđić, rojen 6.9.1987 v Zenici, turški košarkar in reprezentant, bošnjaških korenin, ki je v preteklosti branil barve slovenske mlade reprezentance na evropskih prvenstvih leta 2006 v turškem Izmirju in leta 2007 v obeh Goricah ter bil del članske zasedbe slovenske košarkarske reprezentance, ki se je v Atenah leta 2008 v olimpijskih kvalifikacijah borila za olimpijske igre v Pekingu.

Slovenija je s takšno potezo pljuvala sebi v lastno skledo, saj je trpelo delo z mladimi, pravimi slovenskimi igralci.

Na splošno gledano ima Slovenija kljub majhnosti odlične športnike in ni potrebe, da bi za leto ali dve pod svoje okrilje sprejemala tujce, ki odžirajo prostor mladim športnikom, od njih pa večje koristi nima. Sploh ne v moštvenih športih, kamor sodi košarka, kjer imamo res kopico dobrih posameznikov. In enako mora veljati tudi v tujini. Opirati se je namreč treba na lastne mlade sile.

3.5 Mnenja domačih in tujih strokovnjakov o naturalizaciji športnikov

"Takšnih dejanj se ne sme obsojati. Če ima neka panoga možnost, da v svoje vrste zvabi mladega, talentiranega igralca, za katerega so lahko prepričani, da bo dal velik doprinos in igral s srcem za državo dolga leta, ne vidim problema."
"Vsi tisti, ki so v zgodovini Slovenije prevzeli državljanstvo in zaigrali za našo reprezentanco, so se odlično asimilirali in ji dali ogromno. Najlepši primer je zanesljivo Sergej Rutenka, ne smemo pa pozabiti niti na Zorana Jovičiča ali pa Ivana Simonoviča. Vedno pa je potrebno razmisliti, kaj država pridobi s tem igralcem. Z njimi je Slovenija imela kvaliteto, posledično tudi rezultat."
»Dobro pa je poznan primer odličnega rokometaša Iztoka Puca, ki je sprva igral za Jugoslavijo in nato še za Hrvaško, s katero je spisal največje uspehe, ter Slovenijo.«

Boris Denič, aktualni selektor slovenske rokometne reprezentance, ne vidi problema glede »naturalizirancev« v rokometu (povzeto po Lopatič, 2011)

"*Če pridejo resnično kakovostni nogometaši in pridobijo državljanstvo, nogomet ne izgublja. Obstaja trg, kjer najboljši preživijo in gredo naprej. Če pa bi z naturalizacijo pretiravali, potem bi se godila škoda. Predvsem mladim, saj bi se lahko primerilo, da bi za neko nacionalno reprezentanco igrali praktično samo tujci, ne pa - tako kot v našem primeru - igralci rojeni v Sloveniji. Potem bi bilo to negativno. Če so to igralci, ki so lahko zgled mlajšim, ki prinesejo kvaliteto, potem sem za. Nisem pa za pretiravanje. V Angliji je nekaj klubov, kjer ni skoraj nobenega domačega igralca.*

To pač sovpada z globalizacijo, a ljudje, ki pridejo na tribune in gledajo tekmo, rajši na igrišču vidijo nogometaša iz svojega okolja kot pa tujca. Lažje se z njim identificirajo.
To je pomembna stvar, čeprav je danes, če pogledamo denimo reprezentanco Anglije ali pa Nemčije, nastala mešanica narodov. Identifikacije praktično več ni. Mogoče je razvoj prinesel svoje. Prinaša zadeve, ki so pozitivne in ne. Pri nas te težave še ni, saj ni veliko tujcev, ki bi želeli državljanstvo."

Zdenko Verdenik, nekdanji selektor slovenske nogometne reprezentance in strokovnjak na področju nogometa (povzeto po Lopatič, 2011).

"*Če pogledamo turnir EX-YU, ki je bil v Ljubljani, potem smo lahko videli, da je bilo na njem prisotnih kar nekaj Američanov. Za Bosno in Hercegovino v izbrani vrsti denimo igra Henry Domercant, za Hrvaško Donataye Draper, Črno goro Omar Cook ter Makedonijo Bo McCalebb. Za enkrat Slovenija po tovrstnih rešitvah še ne posega, saj imamo v Dragiću in Lakoviču igralca, ki dajeta potrebno širino. Tudi Poljska ima dva naturalizirana košarkarja (Kelati in Logan), ki sta igrala pri meni v Turowu. Oba sta dobila potni list in igrata za reprezentanco, čeprav je Poljakov 40 milijonov. To je težava, ki je posledica rezultatskega pritiska. Rezultati so namreč pričakovani čez noč*".

Sašo Filipovski, aktualni trener košarkarjev Uniona Olimpije o tem, da so naturalizacije posledica rezultatskega pritiska (povzeto po Lopatič, 2011).

"*Smo zelo striktni pri naturalizaciji. Skušamo dobiti tiste, ki jih rabimo. Slovenija je majhna in imamo težave z visokoraslimi igralci. V zadnjih letih smo naturalizirali najvišje v svojih generacijah. Alen Omić (215 cm), Gezim Morina (206 cm) in Bojan Radulović (211 cm) so denimo ti. Vsi so bili v U18(op. reprezentanca do 18 let) nosilci na visokih igralnih mestih. Krilne košarkarje ter branilce se da narediti s sistemom. Žal nimamo vpliva, da se v Sloveniji rodijo visoki košarkarji. Te težave skušamo reševati z naturalizacijo. Verjetno bo v prihodnosti še kdo naturaliziran, vendar bomo bolj konzervativni«.*

Matej Avanzo, direktor slovenske košarkarske reprezentance o prihodnosti glede naturalizacije v Sloveniji (povzeto po Lopatič, 2011).

4 SKLEP

Naj v sklepu na kratko povzamemo bistvene elemente diplomske naloge in jih tudi pojasnimo. Diplomska naloga torej izhaja, kot smo zapisali že v uvodu, iz problematike igranja tujcev in naturalizacije športnikov – košarkarjev v Sloveniji.

Glavne cilje, pregledati ter analizirati igranje tujcev v 1.A SKL za zadnjih 8 košarkarskih sezon (2003-2011) in spoznati ključno problematiko naturalizacije športnikov – košarkarjev v Sloveniji, smo poskušali izpolniti v čim večji meri. Pregled, analizo ter problematiko smo poizkušali pojasniti kar se da raznovrstno, podkrepljeno tudi z nekaj lastnimi mislimi in spoznanji ter informacijami pridobljenimi s pomočjo ustnih virov in intervjujev.

Podrobneje so rezultati, povezani z analizo igranja tujcev ter problematiko naturalizacije košarkarjev pojasnjeni v poglavju »Rezultati z razpravo«.

Kot smo napisali v poglavju »Metode dela«, smo raziskovali vse naturalizacije na področju športa na splošno in konkretno, na področju košarke v Sloveniji ter košarkarje s statusom tujca, ki so v tekmovalnih sezonah od leta 2003 do leta 2011 imeli pravico nastopanja za moške članske ekipe klubov v 1.A slovenski košarkarski ligi. V analizo so bile zajete vse tekme 1.A SKL, do vključno zadnjega kroga lige za prvaka in lige za obstanek.

Glavne spremenljivke so bile število vseh tujcev v izbrani košarkarski sezoni, njihova starost, njihov izvor oz. državljanstvo, klub za katerega nastopajo, igralna mesta, število odigranih tekem in igralni čas ter njihova kakovost in uspešnost v izbrani košarkarski sezoni.
Kakovost oz. uspešnost tujih košarkarjev smo ugotavljali s pomočjo uradne statistike tekem, ki je objavljena na spletnih straneh KZS.

Pomembnejše ugotovitve naloge so naslednje. V zadnjih sezonah je zaznati postopni upad števila tujcev v 1.A SKL, kar bi pripisali omejevanju števila tujih košarkarjev s strani Košarkarske zveze Slovenije ter slabi ekonomski moči klubov, čeprav brez objektivnih utemeljitev ne moremo mimo dejstva, da je slovenski šport pomembno odvisen od razmer v slovenskem gospodarstvu in tudi stanja javnih sredstev ter državnega proračuna, ki je v zadnjem času v gospodarsko finančni krizi.

Nacionalnost tujcev je predvsem iz prostora bivše skupne države, kar lahko pripišemo geografski bližini, kulturnim ter jezikovnim podobnostim in pa tudi ekonomskemu dejavniku. Javnosti so zaenkrat podatki glede financ klubov nedosegljivi. Splošno znano pa je, da so tuji igralci za klube lahko celo finančno dostopnejši kot domači.

Med igralci iz tujine prevladujejo centri, torej najvišji košarkarji. Iz tega lahko sklepamo, da v Sloveniji primanjkuje visokoraslih košarkarjev.
Tuji košarkarji igrajo v povprečju 40% vsega igralnega časa, ki je na voljo in so v povprečju stari 26 let. Ta podatek kaže, da se slovenski klubi odločajo za izkušenejše igralce iz tujine in ne novince. Razlog, ki ga vidimo za angažma tujih košarkarjev je predvsem rutiniranost igralcev - tujcev.

Lestvico kakovosti igranja tujcev smo razdelili na štiri range oz. razrede: nekakovostni, manj kakovostni, kakovostni in zelo kakovostni razred, pri čemer smo upoštevali povprečne indekse učinkovitosti igralcev iz tujine, po zgledu statističnega paketa, ki ga uporablja naša košarkarska zveza.

Glede na izračunan indeks učinkovitosti in koristnosti posameznika na tekmi, zgolj 14% vseh tujcev spada v rang zelo kakovostnih, kar 36% vseh tujcev pa spada v rang manj kakovostnih. Kar pomeni, da lahko na podlagi omenjenega indeksa skoraj 60% vseh tujcev uvrstimo med manj kakovostne in nekakovostne.

Na podlagi teh ugotovitev lahko sklepamo, da so kriteriji selekcije igranja tujih košarkarjev s strani klubov neustrezni, oziroma da razvoju in uveljavljanju mladih domačih igralcev ne namenjajo zadostne pozornosti.

Ob tem tudi pojasnimo, da na pridobljene rezultate analize vpliva tudi kakovost soigralcev (domačih igralcev) v ekipi in faza tekmovanja v katerem moštvo nastopa. Tu izpostavimo KK Union Olimpijo, ki je v izbranem obdobju konstantno izpuščala redni del državnega prvenstva.

Pri interpretaciji rezultatov glede stopenj povezanosti med tekmovalno uspešnostjo, številom tujcev, igralnim časom tujcev in kakovostjo tujcev je potrebno biti še posebno previden, da ne bi slepo verjeli rezultatom, ki bi nas lahko pripeljali do napačnih zaključkov.

Še enkrat opozorimo tudi na upoštevanje slabega in zaenkrat še netransparentnega finančnega stanja košarkarskih klubov v Sloveniji. Varčevanje z aktivno podporo slovenskemu športu, in s tem tudi košarki, se pozna tudi na kvaliteti slovenske košarke. Poleg vpliva na člansko ekipo, pa je posledično tudi manj denarja namenjenega razvoju mladim, morebitnim bodočim članskim igralcem. Postavlja se tudi čisto ekonomsko vprašanje, in sicer ali so tuji košarkarji glede na kvaliteto morda preplačani v primerjavi s slovenskimi igralci?

Klubi bodo žal, ali pa na srečo, prisiljeni kljub slabšim rezultatom v delo z mladimi ter igralci s slovenskim državljanstvom!

Vendar pa brez natančnega vpogleda in izvedbe analize razmerij med kakovostjo in uspešnostjo tujcev na eni strani, rokom in finančno platjo njihovih pogodb na drugi strani ter tekmovalno uspešnostjo ekip na tretji strani, vse pa seveda ob analizi skozi primerjavo s slovenskimi igralci. Torej brez vsega navedenega, ostanemo zgolj pri domnevah.

Glede naturalizacij pa lahko rečemo, da so le-te v košarki zelo množične. Ta fenomen je sicer prisoten tudi v večini drugih evropskih držav. Že skoraj vsaka močnejša evropska reprezentanca ima v svojih vrstah že naturaliziranega košarkarja, zaradi česar lahko rečemo, da je ta problematika bolj ali manj aktualna v celotnem evropskem prostoru.

Dejstvo je, da je na zadnjem EP v Litvi 2011, za različne reprezentance nastopilo že kar 10 ameriških košarkarjev. Zaradi tega je zelo verjetno, da bodo ZDA na naslednjem evropskem prvenstvu v košarki, ki bo na slovenskih tleh, imele izmed vseh držav največ predstavnikov.

Slovenija ima v svojem košarkarskem bazenu kar nekaj naturaliziranih mladih košarkarjev, ki bodo verjetno tudi nekoč igrali v dresu z nacionalnim grbom. Vendar vsaka reprezentanca ne more imeti več kot enega "tujega" igralca, zato lahko pričakujemo, da se bodo tudi v prihodnosti dogajali reprezentančni prestopi.

Za konec pa naj zaključimo z ugotovitvijo, ki je zapisana v Smernicah razvoja košarke v Sloveniji (2003).
»Kakovostni tuji igralci v članski konkurenci v Sloveniji so dobrodošli, manj kakovostni pa ne smejo zasesti mest perspektivnim domačim igralcem«.

5 VIRI

Dekleva, L. (2011). Sara Isaković igra nevarno igro. Pridobljeno 9.6.2011 iz http://www.zurnal24.si/sara-isakovic-igra-nevarno-igro-clanek-103244

Dežman, B., Drvarič, J., Krump, T., Fišer, S., Kobilica, A., Majer, B. (2003). Smernice razvoja košarke v Sloveniji. Ljubljana: Košarkarska zveza Slovenije.

Đurovič, I. (2011). Đurotova žoga na i: 20 let slovenske košarke. Pridobljeno 28.6.2011 iz http://prostimet.si/durotova-zoga-na-i-20-let-slovenske-kosarke-sele-zdovc-postavil-visje-reprezentancne-cilje-bosman-obrnil-stvari-na-glavo

Fiba Central Board. (2010). Internal Regulations 2010 – Book 3. Geneva: Switzerland

Ilešič, M. (1997). Pravo Evropske skupnosti in položaj poklicnih športnikov - analiza primera Bosman (elektronska izdaja). Evropska unija: Vzgoja, izobraževanje in šport.

Interesi za izredno naturalizacijo. Osebno pridobljeno s strani Ministrstva za notranje zadeve z dne 12.10.2011.

Jamnik, T. (2011). Filipovski že zavihal rokave. Pridobljeno 21.6.2011 iz http://www.rtvslo.si/sport/kosarka/filipovski-ze-zavihal-rokave-najprej-sestava-strokovnega-staba/260333

Lopatič, J. (2011). Nikogar ne prosimo da igra. Pridobljeno 9.9.2011 iz http://www.siol.net/sportal/kosarka/ep2011/novice/2011/09/avanzo_nikogar_ne_prosimo_da_igra.aspx

Lopatič, J. (2011). Pri naturalizaciji pljuvaš v lastno skledo. Pridobljeno 24.8.2011 iz http://www.siol.net/sportal/sportal_plus/fokus/2011/08/fokus_naturalizacija.aspx

Lopatič, J. (2011). Tavares?On koristi Mariboru in našemu nogometu. Pridobljeno 25.8.2011 iz http://www.siol.net/sportal/sportal_plus/fokus/2011/08/fokus_naturalizacija_v_sportu.aspx

Registracijski pravilnik Košarkarske zveze Slovenije. (2011). Ljubljana: Košarkarska zveza Slovenije.

Strokovni svet KZS. (2011). Število tujih igralcev članskih ekip v najkakovostnejših profesionalnih košarkarskih tekmovanjih evropskih držav. Neobjavljeno delo.

Število izdanih soglasij za izredno naturalizacijo v košarki. Osebno pridobljeno s stani Ministrstva za šolstvo z dne 24.10.2011.

Zakon o državljanstvu Republike Slovenije. (2007). 41. Uradni list RS, št.41/2007 z dne 11.5.2007. Ljubljana: Vlada Republike Slovenije.

Zupan, Š. (2011). Slovenskega državljanstva ne dobi prav vsak. Pridobljeno 16.12.2011 iz http://24ur.com/novice/slovenija/slovenskega-drzavljanstva-ne-dobi-prav-vsak.html

6 PRILOGE

PRILOGA 1: Naturaliziranci bivše Jugoslavije

PRILOGA 2: Arriel McDonald v dresu slovenske reprezentance

PRILOGA 3: Emir Preldžić v dresu slovenske in turške reprezentance